

Handläggare
Marie Lindström
UtredningsenhetenDiarienummer
2017SCN/0081

Socialnämnden

Samverkansplan kring ensamkommande barn som försvinner i Stockholms län

Förslag till beslut

1. Värmdö kommun ansluter sig till samverkansplanen kring ensamkommande barn som försvinner i Stockholm län.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Ensamkommande barn befinner sig i en utsatt situation när de kommer till Sverige. Barnen som avviker från myndigheternas mottagningsarbete hamnar utanför samhällets skyddsnät och har en mycket osäker tillvaro. Barns försvinnande är ett samhällsproblem som berör många aktörer. Därför är det välkommet att Länsstyrelsen i Stockholms län tagit initiativet till ett nätverk som arbetat fram gemensamma arbetssätt och rutiner för aktörer som arbetar med ensamkommande barn.

Värmdö kommun ansluter sig till samverkansplanen kring ensamkommande barn som försvinner i Stockholm län.

Bakgrund

Ensamkommande barn som söker asyl befinner sig i en utsatt situation som kräver extra insatser och beskydd. Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit initiativet till ett nätverk i Stockholm där Migrationsverket, Kommunförbundet Stockholms Län, Polisen, Rädda Barnen Stockholms Stadsmission, Stockholms stad och Sigtuna kommun ingår i en styrgrupp.

Målet är att myndigheternas och andra aktörers arbete vid misstanke om ett försvinnande ska bli mer samordnat, proaktivt och effektivt. Samtliga kommuner ska ha gemensamma rutiner och arbeta enligt samverkansplanen. Nätverkets arbete ska stärka det förebyggande arbetet och göra de olika aktörernas roller och ansvar tydligare.

Sedan våren 2015 har nätverket arbetat fram konkreta arbetssätt, verktyg och checklistor som presenteras i samverkansplanen Rapport 2017:10, Att samverka kring ensamkommande barn som försvinner, Arbetssätt och rutiner i Stockholms län 2017-2018. Samverkansplanen ersätter överenskommelsen om rutiner vid avvikningar som togs fram mellan Polisen, Migrationsverket, Stockholms stad och Sigtuna kommun 2008.

Länets kommuner bjuds in att ansluta sig i det pågående arbetet genom att anta samverkansplanen.

Ärendebeskrivning

I maj 2016 var 256 barn registrerade som avvika i Stockholms län varav 239 var pojkar och 17 flickor. En enkätundersökning som Länsstyrelsen gjorde visade att 15 av Stockholms läns 26 kommuner har skriftliga rutiner om hur man ska agera när ett barn avviker. I 23 av kommunerna hade minst ett barn avvikit. Endast fyra av kommunerna hade en specifik utbildning om barn som försvinner för personal som jobbar med ensamkommande barn.

Den vanligaste orsaken till att barn försvinner är avslag på asylansökan, en upplevd risk att få avslag och rädsla för att utvisas. Det finns brister i kommunernas arbete med att aktivt förbereda barn på ett eventuellt avslag.

I den föreslagna samverkansplanen presenteras en rad utvecklingsområden för respektive aktör och verksamhet. Utvecklingsområdena är konkreta och för socialtjänstens del innebär det exempelvis en gemensam blankett att fylla i när barn avviker, anmälan av barn till Migrationsverket och polisen inom 24 timmar, samverka med berörd socialtjänst i kommuner där barnet eventuellt påträffas, kompetensutveckla personal m.m.

Genom gemensamma arbetssätt ska försvinnanden förebyggas, åtgärder samordnas, ansvar och roller belysas. I checklistorna tas till exempel upp omständigheter då personal bör vara mer uppmärksamma och vilka riskbeteenden som kan förekomma innan eventuell avvikning. Det finns även en checklista för hur aktörerna ska agera när ett misstänkt avvikt barn påträffas. Rutiner beskriver hur olika aktörer ska agera när ett barn avvikit. Slutligen innehåller planen kontaktuppgifter till kommuner, överförmyndarnämnder, socialjourer, övriga relevanta myndigheter och organisationer.

För att samverkansplanen ska behålla sin relevans ska den följas upp och revideras kontinuerligt. Därmed finns ett fortsatt behov av nätverkets arbete.

Bedömning

Ensamkommande barn befinner sig i en utsatt situation när de kommer till Sverige. De barn som av olika anledningar avviker ur myndigheternas mottagningsarbete löper stor risk att exploateras. Barnen hamnar utanför samhällets skyddsnät och har en mycket osäker tillvaro. Barns försvinnande är ett samhällsproblem som berör många aktörer. Därför är det välkommet att Länsstyrelsen i Stockholms län tagit initiativet till ett nätverk som arbetat fram gemensamma arbetssätt och rutiner för aktörer som arbetar med ensamkommande barn.

Den presenterade samverkansplanen är konkret. Checklistor och utpekade utvecklingsområden hjälper aktörerna i det dagliga arbetet. Planen underlättar operativ samverkan mellan myndigheter, vilket är en grundläggande förutsättning för att barnens behov ska kunna tillgodoses på bästa sätt.

Sverige är förpliktigat att följa FN:s konvention om barnens rättigheter, vilket innebär att hela den offentliga sektorn och dess anställda ska respektera, skydda och uppfylla barnkonventionen.

Värmdö kommun ansluter sig till samverkansplanen kring ensamkommande barn som försvinner i Stockholm län.

Diarienummer
2017SCN/0081

Ekonomiska konsekvenser

En anslutning till samverkansplanen innebär inte några direkta kostnader. De kostnader som kan tillkomma för att arbeta med identifierade utvecklingsområden inom socialtjänsten och överförmyndarnämnden bör kunna hanteras inom budgetramarna.

Konsekvenser för miljön

Ärendet har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Många av Värmdö kommuns medborgare och anställda engagerar sig i de ensamkommande barnens situation. En förbättrad samverkan kring ensamkommande barn som försvinner och en ökad möjlighet att återfinna dem är positivt för kommunen som helhet.

Konsekvenser för barn

Samverkan för att förhindra att ensamkommande barn avviker och för att återfinna dem är naturligtvis positiv för barn.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Rapport 2017:10 Att samverka kring ensamkommande barn som försvinner	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kommunstyrelsen

Överförmyndarnämnden

Anne Lundkvist
tf sektorchef
Omsorgs- och välfärdssektorn

Birgitta Zaar
Avdelningschef
IFO myndighet

Framställan avs. anslutning till samverkansplan om ensamkommande barn som försvinner i Stockholms län

På internationella flyktingdagen 20 juni 2017 lanserades ”Att samverka kring ensamkommande barn som försvinner: Arbetssätt och rutiner i Stockholms län 2017-2018”.

Samverkansplanen har tagits fram av ett nätverk av aktörer etablerat våren 2015 inklusive två kommuner i länet (Stockholms stad och Sigtuna kommun). Planen inbegriper konkreta arbetssätt, verktyg och checklistor för att förebygga försvinnanden och agera samordnat när ett försvinnande konstateras.

Härmed inbjuds länets resterande kommuner att ansluta sig till det pågående arbetet genom att anta samverkansplanen. Barns försvinnande är ett komplext samhällsproblem som berör många aktörer. Det är en utmaning som måste lösas tillsammans. För att öka skyddet runt de mest utsatta barnen behöver alla aktörer som möter individen öka samsynen, bättre samordna insatser samt agera likartat både förebyggande och vid ett försvinnande. Samverkansplanen är framtagen för att underlätta detta arbete.

Länstyrelsen önskar återkoppling på bifogad samverkansplan senast december 2017.

Frågor samt återkoppling hänvisas till integration.stockholm@lansstyrelsen.se

Med Vänlig Hälsning

Karina Uddén
Tillväxtdirektör
Länstyrelsen i Stockholms län

Postadress
Länstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Regeringsgatan 66

Telefon
010-223 10 00
Fax
010-223 11 10

E-post/webbplats
stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Rapport 2017:10

Länsstyrelsen
Stockholm

Att samverka kring ensamkommande barn som försvinner

Arbetsätt och rutiner i Stockholms län 2017–2018

Innehåll

Förord	3
Inledning	5
Bakgrund	5
Situationen i länet	6
Barnens utsatthet	6

STRUKTUR FÖR SAMVERKAN I STOCKHOLMS LÄN

Samverkan i länet	8
Utvecklingsområden för aktörer i samverkan	10

RUTINER OCH ARBETSSÄTT

Rutiner och arbetssätt i länet	18
Gemensamma definitioner	18
Förebyggande insatser för att motverka att barn avviker	19
När ett barn avviker eller försvinner.....	22
Barn som påträffas.....	28

KONTAKTUPPGIFTER, LÄNKAR OCH LITTERATUR

Kontaktlista (2017-04-03).....	30
Länkar och litteratur	42

BILAGA – REGIONALA DATA FRÅN STOCKHOLMS LÄN

Bakgrund	44
Barn som försvinner efter kommunanvisning	45
Förmodade orsaker till försvinnanden i Stockholms län	48
Rutiner och tillvägagångssätt i Stockholms län	49

Foto omslag: MostPhotos

Utgivningsår: 2017

ISBN: 978-91-7281-737-1

För mer information kontakta enheten för arbetsmarknad och rättighetsfrågor.

Länsstyrelsen i Stockholm

Telefon: 010-223 10 00

Länsstyrelsens rapporter finns på

www.lansstyrelsen.se/stockholm/publikationer

Förord

Ensamkommande pojkar och flickor som försvinner ur myndigheternas mottagningsarbete löper stor risk att exploateras. De hamnar helt utanför samhällets skyddsnät och lever en mycket osäker tillvaro. Barns försvinnande är ett komplext samhällsproblem som berör många aktörer. Det är en utmaning som vi måste lösa tillsammans.

För att öka skyddet runt de ensamkommande behöver vi som möter barnen i våra verksamheter bättre samordna våra insatser. Ingen enskild myndighet eller organisation kan skydda barnen på egen hand.

För att främja en läns gemensam samverkan har ett nätverk av aktörer sedan våren 2015 arbetat fram konkreta arbetssätt, verktyg och checklistor. Dessa finns samlade i denna samverkansplan.

Samverkansplanen ska ses som ett levande dokument som revideras vid behov, men senast efter två år. Planen är ett viktigt steg i en utvecklingsprocess där vi kontinuerligt adderar ny kunskap och förbättrar våra strukturer till skydd och stöd för utsatta barn, oavsett deras legala status, nationalitet och om vårdnadshavare finns i landet eller inte.

Från och med våren 2017 genomförs ett antal spridningsinsatser för att ge möjlighet till fler kommuner och aktörer att få information om nätverkets arbete och innehållet i samverkansplanen.

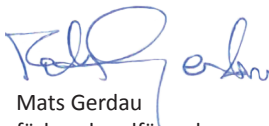
Vi som är med i nätverkets styrgrupp vill genom lanseringen av denna plan bjuda in fler kommuner och aktörer att ansluta sig till nätverket och börja arbeta utifrån materialet. Men det är också viktigt att så många organisationer som möjligt bidrar med sin specifika kompetens för att fortsätta utveckla materialet framöver.

Låt oss gemensamt skapa en tryggare tillvaro för ensamkommande barn som söker skydd i Stockholmsregionen.

Ensamkommande barns försvinnanden måste alltid tas på allvar av oss alla!

Chris Heister
Landshövding
Länsstyrelsen Stockholm

Mats Gerdau
förbundsordförande,
Kommunförbundet
Stockholms län

Magnus Rodin,
tf regionschef,
Migrationsverket

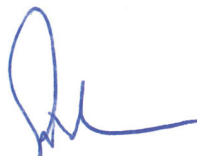
regionpolisen
Polisen

Jonas Nyström,
regionchef Region Öst,
Sverigeprogrammet,
Rädda Barnen

Lena Ludvigsson,
förvaltningschef,
Sigtuna kommun

Gillis Hammar,
förvaltningschef,
Stockholms stad

Mariika Märvik,
Direktor,
Stockholms Stadsmission

”Vid åtgärder som rör barn
ska barnets bästa särskilt beaktas.
Vid beslut eller andra åtgärder som rör
vård- eller behandlingsinsatser för barn
ska vad som är bäst för barnet
vara avgörande.”

Inledning

Syftet med denna samverkansplan är att effektivisera samverkan i länet för att förhindra att barn försvinner, agera mer samordnat när ett försvinnande har inträffat, samt effektivisera arbetet när ett barn påträffas. Samverkansplanen erbjuder också konkreta arbetssätt, rutiner och checklistor för länets aktörer som träffar ensamkommande barn i sina verksamheter.

I nästkommande avsnitt beskrivs det regionala samverkansnätverk som funnits sedan 2015 i Stockholms län. Målet med samverkansplanen är att flera kommuner och aktörer i länet ska ansluta sig och börja jobba utifrån framtagna rutiner, checklistor och arbetssätt. Dessa beskrivs mer utförligt under kapitlet Rutiner och arbetssätt.

Nedan kommer bakgrund samt information om situationen för ensamkommande barn som försvinner i Stockholms län.

Bakgrund

De ensamkommande barn som söker asyl befinner sig i en speciellt utsatt situation som kräver extra insatser och beskydd av mottagarlandet. Sverige har genom barnkonventionen åtagit sig att skydda alla barn som befinner sig i landet, oavsett legal status. FN:s kommitté för barnets rättigheter kritiserade Sverige i sin senaste granskning från februari 2015 för att många ensamkommande barn försvinner och pekade specifikt på bristande åtgärder/utredning när ett försvinnande konstaterats¹. Barnrättskommittén rekommenderar effektivare åtgärder för att öka skyddet för dessa barn.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit initiativet till ett nätverk i Stockholm där Migrationsverket, Kommunförbundet Stockholms Län, Polisen, Rädda Barnen, Stockholms Stadsmission, Stockholms stad och Sigtuna kommun ingår i en styrgrupp. Även en arbetsgrupp har jobbat med frågan sedan våren 2015. Målet är att myndigheternas och andra aktörers arbete vid misstanke om ett försvinnande ska bli mer samordnat, proaktivt och effektivt. Dessutom ska nätverkets arbete stärka det förebyggande arbetet och göra de olika aktörernas roller och ansvar tydligare. En nulägesrapport togs fram som en del av nätverkets arbete under hösten 2015². Den presenterar en rad olika rekommendationer för det fortsatta arbetet, men pekar också på brister och hinder i samverkan mellan aktörerna när ett barn försvinner.

1 <https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/concluding-observations-2015.pdf>

2 <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/rapport-2016-1.pdf>

Situationen i länet³

Migrationsverkets nationella statistik över ensamkommande barn som kommunanvisats visar att det i maj 2016 var 1829 ensamkommande barn som var registrerade som avvika, vilket motsvarar 4 procent av de barn som anvisats 2013–2016 (maj). Pojkar var överrepresenterade bland de som var avvika. 256 barn, varav 17 flickor och 239 pojkar, var registrerade som avvika under samma period i Stockholms län⁴. Bland de barn som avviker i Stockholms län var de **största medborgarskapsgrupperna** under denna period afghaner, marockaner och somalier. Som en del av länsstyrelsernas nationella kartläggning från november 2016 gjordes en enkätundersökning där länets kommuner fick besvara frågor om arbetssätt för att förebygga att barn försvinner samt rutiner när ett barn konstateras försvunnen. Av 26 kommuner i Stockholms län är det 15 kommuner som har **skriftliga rutiner** för hur man ska agera när ett barn avviker. 22 kommuner anger att de inte har någon **specifik utbildning** om barn som försvinner för personal som jobbar med ensamkommande barn i respektive kommun. 23 av länets anvisningskommuner har haft minst ett barn sedan 2013 som avvikit. Den **vanligaste orsaken** som enligt kommunerna ligger till grund för att barn som kommunanvisats avviker är avslag på asylansökan, en upplevd risk att få avslag och rädsla för att utvisas. Samtidigt framkommer brister i kommunernas arbete med att aktivt förbereda barn på ett eventuellt avslag. Bland de **riskfaktorer** som nämns i samband med att barn avviker är låg närvaro i skolan samt att barnet ofta är borta från boendet. Att barnet undviker kontakt med personal på boendet är också ett riskbeteende som flera kommuner angett som vanligt eller mycket vanligt innan ett avvikande konstaterats.⁵

Barnens utsatthet

Svenska myndigheter identifierar årligen barn som misstänks varit utsatta för människohandel eller människohandelsliknande brott. Enligt Länsstyrelsens kartläggning av människohandel med barn som gjordes 2015 var 64 procent av 210 identifierade ärenden om misstänkt människohandel i Sverige ensamkommande barn. Typen av exploateringsform varierar, det kan handla om sexuell exploatering, tvångsarbete eller tiggeri. Många barn vill inte ge sig till känna för myndigheterna på grund av att de är rädda och hotade till livet. Det förekommer att barn lämnar inlärd svar på frågor om namn, ålder, nationalitet, språk och anledning till vistelse i Sverige⁶.

Olika faktorer som exempelvis ändrad lagstiftning, långa handläggningstider, bristande information, bemötande och boendeplacering kan medföra att barn lättare hamnar utanför myndigheternas mottagningsarbete. Barnen hamnar i en utsatt situation utan skyddsnät där barnets rättigheter till skydd och utveckling kränks.

Sverige är förpliktigat att följa FN:s konvention om barnens rättigheter, vilket innebär att hela den offentliga sektorn och dess anställda ska respektera, skydda och uppfylla barnkonventionen.

3 Detta stycke är en sammanfattning av det som redovisas mer utförligt i bilagan om Regionala data Stockholms län.

4 <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-25-Pa-flykt-och-forsvunnen-webb.pdf>

5 <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-25-Pa-flykt-och-forsvunnen-webb.pdf>

6 <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2015/R2015-30-manniskohandel-med-barn-WEBB.pdf>

STRUKTUR FÖR SAMVERKAN I STOCKHOLMS LÄN ►

**Att samverka kring
ensamkommande barn som försvinner**

Arbetsätt och rutiner i Stockholms län 2017–2018

Länsstyrelsen
Stockholm

Samverkan i länet

Sedan våren 2015 har ett nätverk av aktörer i Stockholms län utformat ett gemensamt arbetssätt för att förebygga försvinnanden och agera samordnat när ett barn konstateras avviken. Aktörerna har även identifierat riskfaktorer och på så sätt även arbetat med rutiner som kan förebygga avvikanden samt gett förslag på rutiner vid påträffande av barn. En styrgrupp och en arbetsgrupp har ansvarat för detta arbete. Styrgruppen består av Länsstyrelsen i Stockholms län, Gränspoliserna, Migrationsverket, Sigtuna kommun, Stockholms stad, Kommunförbundet i Stockholms län (KSL), Stockholms Stadsmission och Rädda Barnen. Arbetsgruppen ansvarar för det operativa arbetet och består, utöver de ovan nämnda organisationerna, även av Skyddsvärnet och Barnrättsbyrån.

Uppdraget har varit att revidera och uppdatera den överenskommelse om rutiner vid avvikelser som togs fram mellan Polisen, Migrationsverket, Stockholms stad och Sigtuna kommun 2008. Föreliggande samverkansplan ersätter överenskommelsen. För att samverkansplanen ska behålla sin relevans behöver den följas upp och revideras med kontinuitet. Det finns därmed ett behov av nätverkets fortsatta arbete framgent. Det kan också konstateras att det i nuläget inte finns en lämplig struktur i länet där nätverkets arbete kan länkas in i. Därför behöver den uppbyggda strukturen finnas kvar och utvecklas med ett tydligare uppföljande syfte.

Endast två kommuner i länet har direkt varit involverade i nätverkets arbete. Under våren 2017 kommer samverkansplanen att implementeras och spridas till länets samtliga kommuner. Målet är att samtliga kommuner ska ha gemensamma rutiner och arbeta utifrån denna samverkansplan.

Styrgrupp

Styrgruppen kommer framöver att sammanträda vid behov och när beslut måste fattas i frågor som rör barn som försvinner i länet. Länsstyrelsen är fortsatt sammankallande. Styrgruppens syfte är att se till att samverkansplanen implementeras i länet och ge uppdrag till arbetsgruppen för det konkreta arbetet med implementeringen.

Arbetsgrupp

Det operativa arbetet utförs av en arbetsgrupp sammansatt av sakkunniga inom varje organisation. Arbetsgruppen ansvarar för eventuella uppdrag som beslutas av styrgruppen. Länsstyrelsen är sammankallande. Arbetsgruppen kan tillsätta undergrupper vid behov.

I arbetsgruppen har barnens egna röster även varit en del i arbetet via bland annat projekt BABA, som drivs av Stockholms Stadsmission.

Under 2016, och som ett resultat av det regionala arbetet för barn som försvinner, initierade Stockholms Stadsmission projektet "BABA – råd och stöd för ensamkommande barn på flykt". Målgruppen för BABA är barn och unga upp till 20 år

som kommit ensamma till Sverige och som av olika anledningar står utanför samhällets insatser. De kan till exempel ha avvikit från sin placering, valt att inte söka asyl i Sverige eller "gömt" sig på grund av avslag på sin asylansökan. Den unga erbjuds bland annat trygga mötesplatser, stödjande samtal, stöd av jurister och ungdomscoacher. Framförallt har BABA träffat barn och ungdomar som fått avslag och/eller de som fyllt 18 år. Projektet har även bidragit till att barnens och ungdomarnas röster, erfarenheter och expertis väglett nätverkets arbete på olika nivåer.

Operativ samverkan (Polisen, Migrationsverket och Socialtjänsten)

Den 1 september 2015 inleddes ett operativt samarbete mellan polisen och Stockholms stad, med syfte att arbeta uppsökande i Stockholms riskmiljöer, med särskilt fokus på ensamkommande barn och unga. Samarbetet består främst i en grupp där det ingår ett antal poliser med särskild erfarenhet av att arbeta i Stockholms innerstad, samt en socialsekreterare från stadens uppsökarteam. Gruppen arbetar på olika platser i centrala Stockholm såsom kring Sergels torg och Björns trädgård. Uppdraget är brett och handlar om att informera ungdomar om deras rättigheter. Socialsekreterarens roll är att fungera som ett stöd vid eventuella polisförhör i de fall ungdomarna är misstänkta för brott. En stor del av de ensamkommande ungdomar de kommer i kontakt med har avvikit från sina anvisningskommuner⁷.

Utöver detta har det i Stockholm genomförts en operativ pilot där flera aktörer (representanter från polis, socialtjänst, Migrationsverket m.fl.) under polisens ledning tillsammans gått igenom ett typärende. Under tio tillfällen träffades gruppen av aktörer och gjorde, med hjälp av en LEAN-konsult, en kartläggning av hur aktörerna arbetar idag. Att arbeta med ett typärende har synliggjort brister i samverkan. Dessa analyserades sedan av aktörerna och lösningsförslag togs fram⁸.

Pilotverksamheten som Gränspolisenheten Region Stockholm har lett ska fortsatt finnas till för uppföljning av lösningsförslagen. Aktörerna bör mötas vid behov då frågor av operativ karaktär behöver diskuteras. Gränspolisen är fortsatt sammankallande.

Uppföljning av samverkansplanen

Samverkansplanen ska följas upp under våren 2018 av arbetsgruppen, ett år efter implementering. Om behov finns kommer samverkansplanen att revideras och en ny uppdaterad samverkansplan vara klar senast 2019. Beslut om ny samverkansplan ska tas i styrgruppen.

⁷ <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-1-Ensamkommande-barn-som-forsvinner-nulagesanalys-WEBB.pdf>

⁸ <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/Ensamkommande%20barn%20som%20forsvinner/losningsforslag-operativ-pilot-2016.pdf>

Utvecklingsområden för aktörer i samverkan

Sedan hösten 2015 har en rad ändringar i lagar och praxis genomförts som kan leda till en ökad risk för avvikning⁹. Den 20 juli 2016 trädde nya tillfälliga lagen om begränsningar i möjligheterna att få permanent uppehållstillstånd i kraft som innebär att tillfälliga uppehållstillstånd beviljas till alla skyddsbehövande förutom kvotflyktingar. Den tillfälliga lagen begränsar även möjligheten till familjeåterförening. Därutöver infördes den 1 juni 2016 en ändring i lagen om mottagande av asylsökande med flera (LMA 1994:137) som innebär att rätten till bistånd i form av dagersättning och boende upphör för personer som fyllt 18 år, som har av- eller utvisningsbeslut och där tidsfristen för frivillig utresa löpt ut.

Detta ställer krav på aktörer i Stockholms län som jobbar med målgruppen. Det är viktigt med samordnade förebyggande insatser för barn med ett avslagsbeslut och inför att barnet fyller 18 år.

Operativ samverkan mellan myndigheter är en grundläggande förutsättning för att på bästa sätt kunna tillgodose barnets behov. Det är viktigt med återkoppling mellan berörda myndigheter, till exempel när beslut har tagits i gemensamma ärenden. Om ett barn far illa eller riskerar att fara illa ska berörda myndigheter och övriga aktörer samverka med ett genomgående barnperspektiv.

Arbetsgruppen och den operativa piloten har under året identifierat roller och ansvar för respektive aktör och föreslagit en rad utvecklingsområden inom respektive verksamhet. Dessa presenteras nedan.

Migrationsverket

Migrationsverket är den första myndighet som möter barnet vid ankomsten till Sverige då barnet söker asyl. Myndigheten ansvarar för asylprocessen och tillståndprocessen samt håller i utredningssamtal tillsammans med barnet, god man och barnets juridiska ombud. Migrationsverket ska vara extra uppmärksam på riskfaktorer (exempelvis människohandel och annan form av utnyttjande samt barnets hälsa) under det första samtalet med barnet. Orosanmälan ska ske till socialtjänsten i ankomstkommun vid minsta oro för barnets välbefinnande och skydd. Ett tätt samarbete mellan Migrationsverket och socialtjänsten är av stor vikt, speciellt när det gäller avvikande vid ankomstskedet.

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till Migrationsverket:

- Fånga upp eventuella riskfaktorer i första registreringssamtalet med barnet och gör orosanmälan till ankomstkommunens socialtjänst.
- Ge tydlig information till barnet vad det innebär för asylprocessen om inget fingeravtryck tas. Koppla in socialtjänsten för att motivera barnet att ta fingeravtryck.

⁹ <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-25-Pa-flykt-och-forsvunnen-webb.pdf>

- Polisanmälan ska göras i samarbete med socialtjänst om misstanke om människohandel finns.
- Skapa direktnummer till Migrationsverket för socialtjänsten och uppsökande verksamhet hos frivilligaktörer (så de slipper ringa via växeln).
- Upprätta jourtider på telefon för myndighetskontakt.
- Verka för ett gemensamt system för Migrationsverket, socialtjänst och polisen där man kan identifiera barnets identitet och datum för avvikande. Systemet ska enbart användas för identifiering.

Socialtjänsten

Tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs ska **socialnämnden** uppmärksamma och verka för att barn och ungdomar inte vistas i miljöer som är skadliga för dem. I nära samarbete med boendet ska nämnden se till att barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver. De ska också bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdomar far illa.

Socialförvaltningen i anvisningskommunen ansvarar för att placera barnet på ett lämpligt boende, vanligtvis familjehem eller gruppboende/HVB-hem. Barnet blir tilldelad en socialsekreterare och en kontaktperson i de fall barnet är placerad på ett gruppboende. Anvisningskommunen tillsammans med god man ansvarar även för att placera barnet i en skola.

Ansvarig **socialtjänst** ska kunna förbereda ensamkommande barn på ett eventuellt avslag. Ett avslagsbesked innebär en stor omställning för ett barn. Bristen på alternativ kan leda barn till att överväga en tillvaro som papperslös i Sverige. Genom att dels förklara asylprocessen och möjligheten att få ett avslag för barnet med hjälp av enkla pedagogiska modeller, och dels att tillsammans med barnet hitta alternativa målbilder vid avslag, såsom utbildning eller arbete i hemlandet, kan försvinnanden förebyggas.

Samarbetet mellan olika socialtjänster är viktigt när barnet påträffas och vistas i en kommun som inte är anvisningskommun. Socialtjänsten i vistelsekommunen ska hjälpa barnet i samarbete med anvisningskommun, för att få barnet tillbaka till sin ursprungliga placering som barnet avvikit ifrån. I detta fall är samverkan viktigt för alla parter.

Att kommuner avskriver ärenden kort tid efter att ett ensamkommande barn avvikit är något som försvårar utredningen när barnet sedan påträffas. I dagsläget finns inga tydliga riktlinjer för hur länge en kommun ska hålla ett ärende öppet efter att ett barn avvikit. I föreliggande samverkansplan hänvisas till att samtliga kommuner bör hålla ärendet öppet minst i 3 månader efter att en avvikning skett. Genom att införa enhetliga riktlinjer för avskrivning av ärenden hos socialtjänsten kan arbetet med att återföra barn som påträffas till sin hemkommun förenklas för alla aktörer¹⁰.

10 <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20400/2016-11-8.pdf>

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till socialtjänsterna i Stockholms län:

- Gemensam blankett för kommunen att fylla i när ett barn avviker.
- Följ rekommendationer om statistikföring när ett barn har avvikit som beskrivs i samverkansplanen.
- Anmäl alla barn som avviker till Migrationsverket och polisen inom 24 timmar.
- Se till att alla boendeplaceringar (kommunala/privata HVB-hem, familjehem, nätverkshem etc.) följer rekommendationer och använder checklistor från denna samverkansplan.
- Etablera samverkan/kontakt med berörd socialtjänst om ett försvunnet barn påträffas i annan kommun än anvisningskommunen.
- Se över rutinen för när ett ärende ska avskrivas i kommunen. Ärendet bör inte avskrivas tidigare än 3 månader efter barnet har avvikit.
- Kompetensutveckla personal så att de har adekvat utbildning kring ensamkommande barn och hur de ska hantera riskfaktorer för avvikning.
- Verka för ett gemensamt system för Migrationsverket, socialtjänst och polisen där man kan identifiera barnets identitet och datum för avvikande. Systemet ska enbart användas för identifiering och skydd.

Gränspolisen och ungdomsjouren i Stockholm

Det händer att barn som varit avvika en längre tid återfinns. Vanligast är att polisen eller uppsökande socialtjänst återfinner barnet, men det händer även i enstaka fall att barnet självmant återvänder till boendet. I de fall polisen eller uppsökande socialtjänst påträffar barn som avvikit påbörjas en process för att utreda varifrån barnet har avvikit och vem som har ansvar för barnet. Denna process kan ta lång tid då barnets identitet ofta är svår att säkerställa.

Den uppsökande verksamhet som polisen och Stockholms stad bedriver, har kommit i kontakt med ett stort antal barn som avvikit från sina kommuner. Genom att utöka och permanenta verksamheten kan fler ensamkommande barn som avvikit fångas upp och erbjudas stöd. De organisationer som jobbar i fält i dessa miljöer påpekar att det tar tid att bygga upp förtroende hos målgruppen, varför kontinuitet är en viktig faktor. Därutöver behöver information om verksamheten och dess kontaktvägar spridas till de barn som rör sig i dessa miljöer. Utöver **polisen och socialtjänsten** är **frivilligorganisationerna** viktiga i detta arbete, då de har en särskild ställning som oberoende aktörer.

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till gränspolisen och ungdomsjouren:

- Ungdomsjouren och gränspolisen bör göra fler orosanmälningar till socialtjänsten för att behoven för barn i riskmiljöer ska utredas.
- Sammanställ information och visa på de goda resultaten som samarbetet mellan polisen och socialtjänsten mynnat ut i, i syfte att sprida kunskap om arbetet i stadens riskmiljöer.
- Polisen bör utreda varför ensamkommande barn som anmäls försvunna till polisen inte alltid leder till samma åtgärder som när barn i familj anmäls försvunna.

- Gränspolisens bör öka kunskapen om målgruppen generellt hos sin personal samt höja kunskapsnivån internt om barn som försvinner eller påträffas.
- Polisen ska informera om sitt arbete till övriga myndigheter och aktörer som finns runt barnet, men också till de ensamkommande barnen själva (nå ut till boenden).
- Arbetet inom den operativa piloten bör fortsätta i syfte att utveckla rutiner mellan myndigheter vid ett påträffande samt när ett barn försvinner.
- Polisen bör utveckla statistikföring på antal anmälningar om barn som har avvikit.
- Migrationsverket, socialtjänst och polisen bör verka för ett gemensamt it-system där bland annat barnets identitet och datum för försvinnande kan registreras och följas upp. Systemet ska enbart användas för identifiering.

Frivilliga organisationer

En rad frivilligorganisationer kommer i kontakt med ensamkommande barn genom exempelvis uppsökande verksamhet i riskmiljöer, sociala aktiviteter, läxhjälp, juridisk rådgivning och stöd i myndighetskontakter. Under 2016 har det skett en ökning av ensamkommande barn som sökt sig till frivilliga organisationer för att få hjälp och stöd då de tryckts ut ur myndigheternas mottagningsarbete. Exempel på frivilligorganisationer som kommer i kontakt med ensamkommande barn i Stockholmsområdet är Barnrättsbyrån, Rädda Barnen, Röda Korset, Skyddsvärnet, Stockholms Stadsmission, föreningen Habibi och Sveriges ensamkommande förening. Många ensamkommande barn har lågt förtroende för myndigheter och håller sig därför undan kontakt med vuxna. Genom att satsa på verksamheter som har öppna dörrar för ensamkommande barn, i och utanför asylprocessen, kan fler barn få stöd och information från vuxna. Verksamheter som bedrivs av frivilligorganisationer har lättare att få barnens förtroende och därmed skydda dem mot utnyttjande och exploatering.

Myndigheterna och frivilligorganisationer på området måste ha ett tätt samarbete specifikt när det gäller de barn som lever som papperslösa och som har hamnat utanför samhällets skyddssystem. Vid ett avvikande kan socialtjänsten även ha kommunikation med de frivilliga organisationerna.

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till frivilliga organisationer:

- Gör fler orosanmälningar till socialtjänsten vid påträffande av barn.
- Informera barnet mer om dess rättigheter, myndigheters olika roller och vilken typ av hjälp det finns att få.
- Vidareutveckla arbetet med alternativa målbilder för barn med avslag.
- Vidareutveckla samarbetet som pågår i länet för att synliggöra barnens situation och erfarenheter på olika sätt.
- Utveckla samverkan med andra frivilligorganisationer för att skapa bättre och mer kompletterande insatser för barn och unga som befinner sig utanför samhällets skyddsnät.
- Utveckla en transnationell samverkan i frågan om ensamkommande barn som försvinner.

Boendet

Boenden för ensamkommande barn bör ha likvärdiga rutiner kring avvikningar. I begreppet boende inkluderas även familjehem. Det har framkommit att det finns boenden för ensamkommande barn som helt eller delvis saknar nedskrivna riktlinjer för förebyggande arbete, rutin vid avvikningar samt vid återvändande. Särskilt viktigt är att säkerställa att de upphandlade boendena har samma eller likvärdiga rutiner och riktlinjer som de kommunala boendena, för att garantera en likvärdig behandling.

Boendepersonalen är också de som ser barnet dagligen och som därför har störst möjlighet att identifiera riskfaktorer. Varje barn ska ha en eller två kontaktpersoner på boendet, där regelbundna samtal sker. Kontaktpersonen på boendet har ett stort ansvar och stor påverkan i barnets liv. Det är viktigt att kunna bygga en trygg relation baserad på respekt och tillit. Kontaktpersonen bör känna till vem barnet umgås med och vad barnet tänker kring sin asylansökan speciellt om barnet har ett avslag. Kontaktpersonens information om barnet kan vara avgörande vid ett avvikande.

Varje boende bör fotografera alla barn som är bosatta på boendet för dokumentation och om ett barn skulle avvika. Det är viktigt för boendet att ha kännedom om att inga utomstående kommer in på boendet utan tillstånd. Barnet ska ha en strukturerad vardag i form av skola och sysselsättning. Boendepersonal ska vara uppmärksam på barnets beteende och kunna göra en orosanmälan till socialtjänsten om riskbeteende upptäcks. Boendet ska ha kontinuerlig kommunikation med god man och socialsekreterare.

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till boenden:

- Ta fram tydliga rutiner på boende för vad som ska göras vid ett avvikande.
- Följ samverkansplanens checklistor och rutiner.
- Säkerställ att personal får kompetenshöjande insatser om riskfaktorer och riskbeteenden kring barn som avviker och försvinner.
- Säkerställ att ankomstboenden och jourhem har god kompetens om människohandel och riskbeteenden kopplat till detta.

Överförmyndarnämnden

En god man utses av överförmyndarnämnden i den kommun där barnet vistas. God man arbetar på frivilligbasis och företräder barnet i både vårdnadshavares och förmyndares ställe. God man tar beslut i frågor som rör barnets personliga, ekonomiska och rättsliga angelägenheter.

Socialtjänsten ska så fort det är möjligt meddela överförmyndarnämnden om att ett barn befinner sig i kommunen och är i behov av en god man. Under ankomsttiden brukar det inte utses en god man då Migrationsverket anvisar barnet till en anvisningskommun inom loppet av en vecka. Men ett barn kan avvika i ankomstskedet. Därför är det viktigt för socialtjänsten att göra en risk- och skyddsbedömning för att kunna bedöma vid ankomsttiden om barnet har ett behov av en god man under denna oftast korta tid. Därefter ska överförmyndaren i den kommunen kontaktas.

Överförmyndaren behöver se över rutiner för samverkan och tillsyn för att säkerställa att de gode män som utses för ensamkommande barn är kompetenta och har rätt avsikter, samt att de ges de förutsättningar som krävs för att utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Det är viktigt att samtliga gode män får utbildning och handledning för att kunna säkerställa att barnet får det stöd som en god man ska erbjuda.

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till Överförmyndarnämnden:

- Se till att alla gode män i länet får en grundutbildning och att den inkluderar kunskap om barn som försvinner och vad som förväntas av en god man för ensamkommande barn.
- Överväg olika metoder för kompetensutveckling av gode män, i vissa kommuner i landet har till exempel en god man anställts som erbjuder utbildning och handledning till samtliga gode män som verkar i kommunen.
- Ha beredskap att förordna god man även för barn som befinner sig i ankomstskedet.
- Se över möjligheten att införa jourgode män i länet, då det finns ett problem med att gode män inte kan nås på jourtid.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Stockholms län har lett arbetet med det regionala nätverket sedan våren 2015. Länsstyrelsen erbjuder en plattform där länets olika aktörer kan mötas och i samverkan arbeta fram gemensamma riktlinjer och arbetssätt. Länsstyrelsens roll innefattar även spridning och implementering av nätverkets arbete till aktörer i länet som inte direkt varit involverade, där länets samtliga kommuner är nyckelaktörer. Även kontakter och dialog med andra länsstyrelser är en del i det bredare utvecklingsarbetet.

Länsstyrelserna fick den 28 januari 2016 ett regeringsuppdrag om ensamkommande barn som försvinner. Uppdraget pågår under 2016/17. Länsstyrelserna fick i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av ensamkommande barn som försvinner, samt att analysera och föreslå åtgärder för att förebygga att de försvinner. I länsstyrelsernas uppdrag ingår även att jobba regionalt och skapa nätverk för att bättre koordinera arbetet med barn som försvinner.

Identifierade utvecklingsområden från arbetsgrupp till Länsstyrelsen i Stockholm:

- Koppla samman det nationella arbetet med den regionala.
- Lyft Stockholms läns utmaningar i frågan om barn som försvinner och påträffas till Regeringskansliet.
- Sprid goda exempel till länets aktörer från andra delar av landet men också från andra länder.
- Verka för att samtliga kommuner i länet implementerar och jobbar utifrån samverkansplanen.
- Var länken mellan länsstyrelsens arbete i olika områden (Integration, människohandel och hedersrelaterat våld).

”När frågor om tillstånd enligt denna lag skall bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet skall, om det inte är olämpligt, barnet höras. Den hänsyn skall tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar”.

RUTINER OCH ARBETSSÄTT

**Att samverka kring
ensamkommande barn som försvinner**

Arbetsätt och rutiner i Stockholms län 2017–2018

Länsstyrelsen
Stockholm

Rutiner och arbetssätt i länet

I detta avsnitt presenteras rutiner och checklistor som arbetats fram av det regionala samverkansnätverket. Syftet är att genom gemensamma arbetssätt i länet bättre förebygga försvinnanden, samordna åtgärder när ett barn har försvunnit och belysa ansvar och roller hos aktörer när ett barn påträffas.

Gemensamma definitioner

Länets aktörer bör utgå från gemensamma definitioner för att möjliggöra bättre samverkan och likvärdiga rutiner till skydd och stöd för ensamkommande barn och unga.

Princip om barnets bästa

Barnets bästa är ett dynamiskt koncept, som kräver att man gör bedömningar anpassade till det specifika sammanhanget. Barnet har rätt att få uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet och få sin åsikt beaktad, med hänsyn till sin ålder och mognad. För att ett barn ska kunna göra sin röst hörd och för att barnets åsikter ska beaktas krävs att barnet får all relevant information som erfordras. Behovet av att klarlägga barnets situation är särskilt stort i de fall då barnet är i behov av skydd. *”Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande.”*¹¹

Barnets bästa förekommer också i 1 kap. 11 § utlänningslagen, *”När frågor om tillstånd enligt denna lag skall bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet skall, om det inte är olämpligt, barnet höras. Den hänsyn skall tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar”*.

Ensamkommande barn

Ensamkommande barn definieras i lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. 1 § som ”en person under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skild från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådana ställföreträdare”.

Avviken/försvunnen

Det är av stor vikt att samtliga berörda aktörer i länet använder en gemensam definition av begreppen ensamkommande barn samt avviken/försvunna barn. När anses barnet vara försvunnet? Avvikningar används i första hand för att benämna att barnet lämnat sitt boende medan försvinnanden i första hand beskriver barn som varit avviken i mer än 3 månader och inte påträffats eller kommit tillbaka. I samband med att socialtjänsten avskriver ärendet bör barnet noteras som försvunnen.

¹¹ 1 kap. 2 § Socialtjänstlagen (2001:453)

Förebyggande insatser för att motverka att barn avviker

I ankomstskedet

När ett barn anländer till Sverige och kommer i kontakt med en svensk myndighet och vill söka asyl, vägleds barnet till Migrationsverkets närmaste kontor. Migrationsverket har alltid ett första samtal med barnet i form av registrering av en asylansökan. Migrationsverket informerar socialtjänsten i ankomstkommunen att ett ensamkommande barn har anlänt. I detta första samtal tar Migrationsverket reda på barnets bakgrund och identitet samt annan nödvändig information som ligger till grund för anvisning till en kommun. Socialtjänsten i ankomstkommunen beslutar om barnets boendeplacering innan anvisning sker till ny kommun. Om synnerliga skäl inte finns träffar inte socialsekreterare barnet under ankomsttiden i kommunen. I dessa fall har barnet endast kontakt med boendepersonal eller jourhem i ankomstkommunen.

Förebyggande insatser genom stärkt skydd för barn i ankomstskedet:

- Migrationsverket ska vara extra uppmärksam på riskfaktorer (exempelvis människohandel och annan form av utnyttjande och hälsa) under det första samtalet med barnet. Orosanmälan ska ske till socialtjänsten i ankomstkommun vid minsta oro för barnets välbefinnande och skydd. Detta för att socialtjänsten ska göra en risk- och skyddsbedömning för barnets bästa och vid misstanke om brott ska polisen alltid kontaktas.
- Boendepersonal i ankomstkommun bör ta ett foto på barnet vid inskrivning. Barnet kan inte tvingas till att ta ett foto men information ska ges om varför ett foto tas på boendet.
- Boendet ska anmäla oro till socialtjänsten beträffande barnet om riskfaktorer upptäcks.
- Socialtjänsten ska vara extra uppmärksam på barn i ankomstskedet, oavsett längden på vistelse i kommunen. Detta är viktigt för dokumentation, överföring och vidare handläggning i anvisningskommun.

Efter anvisning till kommun

Efter anvisning till en kommun görs en ny bedömning om barnets placering i form av ett så kallat HVB- eller familjehem. Det är socialtjänsten i den nya kommunen som beslutar om placering. Vid anvisning får barnet en ansvarig socialsekreterare. I den kommun där barnet bor förordnas en god man och barnet skrivs in i en skola.

Förebyggande insatser för barn i anvisningskommun:

- Socialtjänsten i ankomstkommunen ska vidarebefordra den information som finns om barnet till socialtjänsten i anvisningskommun. Om barnet tillhör en riskgrupp ska socialtjänsterna ha direktkontakt i ärendet (via telefon).
- Socialtjänsten ska alltid göra en risk- och skyddsbedömning vid första mötet med barnet. Socialtjänsten ska vara extra uppmärksam på riskfaktorer för en eventuell avvikning.
- Socialtjänsten och boendet bör stärka stödet runt barnet vid faser i asylprocessen med förhöjd risk för avvikning, exempelvis vid avslag på asylansökan, när 18-årsdagen närmar sig, vid påtaglig psykisk ohälsa, avvikande beteendemönster samt vid ålderuppskrivning.
- Aktörer som Migrationsverket, Socialtjänst, god man, boendepersonal och frivilliga organisationer som träffar barnet ska ge alla ensamkommande barn tydlig och lättillgänglig information om asylprocessen samt ge barn som fått avslagsbeslut stöd i att förbereda sig för återvändandeprocessen¹².
- Boendet (samtliga boendeformer) där barnet placeras bör ta ett foto för att uppsökande verksamheter ska ha större möjligheter att hitta barnet vid eventuell avvikning.
- Överförmyndarnämnden ska ge samtliga gode män utbildning och handledning i hur risker för avvikanden identifieras och förebyggs¹³.
- Socialtjänsten bör ha kontinuerlig kontakt med god man då god man kan agera för barnets bästa utan hänsyn till tystnadsplikt och kan i vissa fall ha mer information om barnet än vad socialtjänsten har.

¹² <http://begripligt.nu/publikationer.shtml>

¹³ Se Åre kommuns arbete med en anställd god man som utbildar och handleder alla gode män i kommunen.

Checklista – I förebyggande syfte

Omständigheter då personal bör vara mer uppmärksamma

- Misstankar om brottslig verksamhet eller misstanke om människohandel
- Förväntat avslag på asylansökan
- Pågående överklagande av tidigare avslagen asylansökan
- Påtaglig psykisk ohälsa
- Avslag på asylansökan
- Åldersuppskrivning
- Barnet närmar sig 18-årsdagen
- Annat riskbeteende hos barnet/den unge

Riskbeteenden innan eventuell avvikning

- Är ofta borta från boendet
- Blir hämtad av okända vuxna
- En "anhörig" dyker upp plötsligt och för barnets/den unges talan
- Har mycket pengar, kan inte redovisa för pengarna
- Undviker kontakt med personal och andra boende på boendet
- Om den unge kom till Sverige i grupp eller med någon som uppges vara släkting
- Varit aktuell hos polisen
- Misstänkt kriminalitet
- Låg närvaro i skolan
- Många telefonsamtal/sms
- Misstänkt bruk/missbruk av alkohol eller andra droger

Stödinsatser vid riskfaktorer/riskbeteende

- Strukturerad vardag i form av skola eller sysselsättning.
- Utsedd/förordnad god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare.
- Utsedd ansvarig kontaktperson på boendet.
- Aktiv fritid – socialtjänsten, boende, skola samt frivilligaktörer.
- Skapa en bild av den unges nätverk.
- Kontakt med barnets anhöriga (om möjligt).
- Nätverksmöten med berörda parter.
- Utredning av stödinsatser utifrån barnet/den unges uppvisade problematik.

Vid påtaglig psykisk ohälsa

1. Kontakta vårdcentral eller barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning samt skolhälsovården.
2. Om akut – kontakta barn- och ungdomspsykiatrisk akutmottagning.
3. Utred behov av omplacering till vårdboende för extra stöd.
4. Överväg om LVU ska tillämpas- kontakta ansvarig socialtjänst

När ett barn avviker eller försvinner

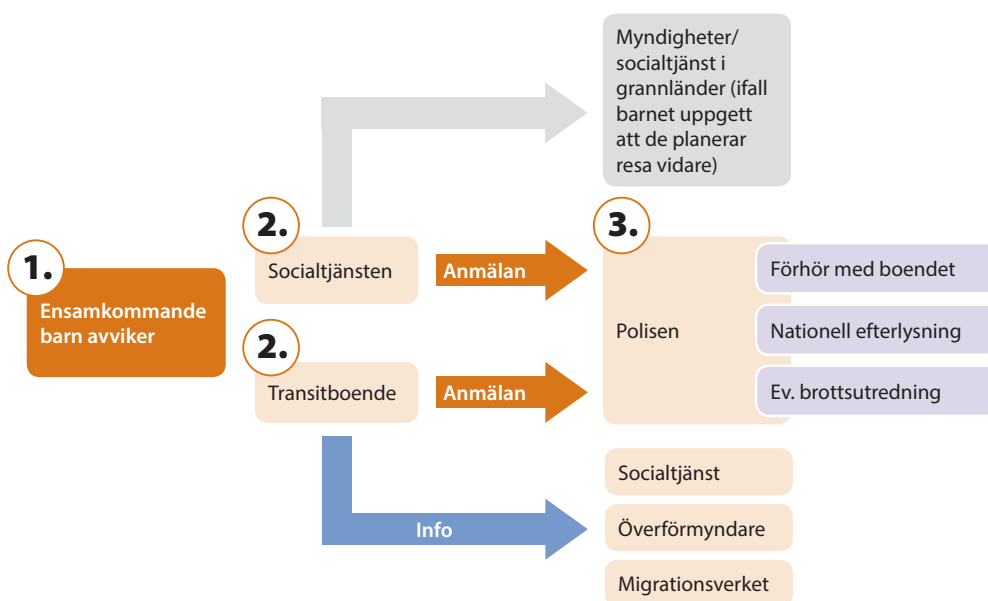
När ett barn avviker bör samtliga berörda kommunala och statliga myndigheter samt andra aktörer agera utifrån gemensamma, likvärdiga och uppdaterade riktlinjer. Avvikandet kan dels ske i ankomstskedet innan barnet har anvisats till en kommun eller efter att barnet har anvisats till en kommun.

Barn som avviker i ankomstskede

I nulägesrapporten om ensamkommande barn som försvinner i Stockholms län framkom att skyddsnäten runt barn i ankomstskedet är sämre än efter barnet har anvisats en kommun. Därför bör socialtjänsten vara uppmärksam på barn i ankomstskedet och rutiner måste vara tydliga efter ett avvikande i detta skede. Detta är extra viktigt eftersom risken för människohandel är störst inom de första 48 timmarna. Samverkan mellan socialtjänsten, polisen, Migrationsverket och boendet måste fungera.

Nedan beskrivs vilka rutiner¹⁴ som bör följas då ett ensamkommande barn avviker i ankomstskedet.

1. Ett ensamkommande barn avviker.
2. Socialtjänsten eller transitboendet upptäcker avvikningen och skickar inom 24 timmar in en begäran om personefterlysning till polisen. Överförmyndare och Migrationsverket får information om avvikningen samt socialtjänsten om transitboendet upptäckt avvikningen. Ifall barnet har uppgett att de planerar resa vidare till annat land bör socialtjänsten och polis ta kontakt med myndigheterna i det landet.
3. Polisen gör ett telefonförhör med boendepersonalen samt en nationell efterlysning och eventuellt en brottsutredning om misstanke om brott mot barnet finns.

¹⁴ Framtagen av analysföretaget Oxford Research i nulägesrapport: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-1-Ensamkommande-barn-som-forsvinner-nulagesanalys-WEBB.pdf>

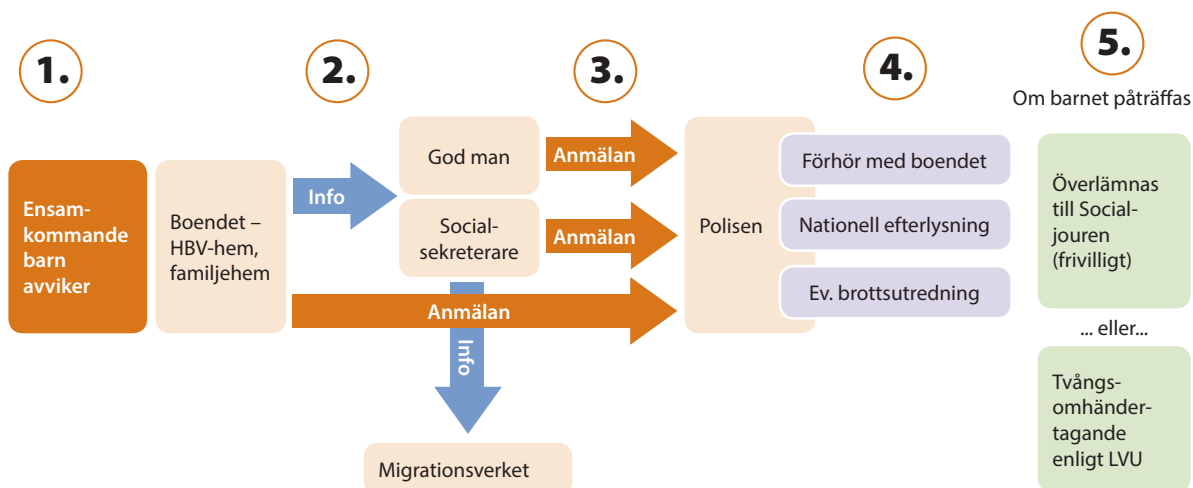
Barn som avviker efter anvisning till kommun

När ett avvikande sker i anvisningskommun är det viktigt att samarbetet mellan boendet, god man, socialtjänsten, Migrationsverket och polisen fungerar på ett effektivt sätt.

Nedan beskrivs vilka rutiner som bör följas då ett ensamkommande barn avviker efter anvisning till en kommun.

1. Ett ensamkommande barn avviker.
2. HVB-hemmet/familjehemmet upptäcker avvikningen och kontaktar inom 24 timmar barnets god man och socialsekreterare. Får inte boendet tag på god man ska de göra en anmälan om försvunnen person till polisen.
3. God man eller ansvarig socialsekreterare gör en anmälan om försvunnen person till polisen. När det kommer till socialtjänstens kännedom att ett barn avvikit ska ansvarig socialsekreterare dessutom:
 - Göra en initial bedömning om grunderna för ett omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU är uppfyllda.
 - Om beslut om 6§ LVU tas skickar socialtjänsten en så kallad handräckningsbegäran till polisen för kännedom samt en anmälan till polisen om så kallad försvunnen person. Om inte beslut om 6 § LVU tas görs enbart en anmälan till polisen om försvunnen person.
 - Vid misstanke om brott exempelvis människohandel görs en anmälan till polisen.
 - Ansvarig socialtjänst kontaktar socialjouren och ungdomsjouren i Stockholms stad samt andra uppsökande verksamheter och ger dem kompletterande information om barnet: namn, nationalitet, ålder, kroppsbyggnad och fotografi på barnet (helst i färg).¹⁵
 - Socialsekreteraren informerar Migrationsverket om avvikningen.
4. Polisen håller ett telefonförhör med boendepersonalen och gör en nationell efterlysning och eventuellt en brottsutredning om misstanke om brott mot barnet finns.
5. Om barnet vid något tillfälle påträffas av polisen överlämnas barnet antingen till socialjouren (då det oftast är i Stockholm barn påträffas) eller tvångsomhändertas ifall ett LVU-beslut finns.

¹⁵ <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-1-Ensamkommande-barn-som-forsvinner-nulagesanalys-WEBB.pdf>

Checklista – Om barnet/den unge avviker

BOENDE

1. Boende kontaktar ansvarig socialtjänst (socialsekreterare/socialjour) och god man/särskilt förordnad vårdnadshavare.

ANSVARIG SOCIALTJÄNST

2. Ansvarig socialtjänst gör en initial bedömning om grunderna för ett omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU är uppfyllda.
 - a) Om så är fallet, skickas en handräckningsbegäran till Polisen i samband med detta anmäls barnet som avviken.
 - b) Om kriterierna enligt LVU inte är uppfyllda görs en anmälan till polisen om försvunnen person¹.
3. Ansvarig socialtjänst gör en anmälan till polisen vid misstanke om brott, exempelvis människohandel.
4. Ansvarig socialsekreterare kontaktar socialjour, ungdomsjouren i Stockholms stad 08-508 254 81, ungdomsjourenmail.sof@stockholm.se
5. Ansvarig socialtjänst kontaktar uppsökande verksamheter, så som Missing people, Rädda barnen och Stockholms Stadsmission projekt BABA och ger dem kompletterande information.
6. Ansvarig socialtjänst informerar Migrationsverket om att barnet har avvikit.
7. Ansvarig socialtjänst för statistik för avviket/försvunnet ensamkommande barn.

POLISEN

8. Polisen för statistik över avviket/försvunnet ensamkommande barn.

¹ Checklistan på följande sida kan användas som underlag vid anmälan om ett försvinnande.

På kommande sidor finns polisens checklista för anmälan om barn/ungdom som försvunnit. Använd frågorna i checklistan för att förbereda innan ni ringer in ett försvinnande till relevant stationsbefäl enligt kontaktuppgifterna i dokumentet.

PM

1 (2)

Datum

2017-02-06

Diariernr (åberopas)

Polismyndigheten
Polisregion Stockholm

Checklista för anmälan om försvunnet ensamkommande barn/ungdom

PERSONUPPGIFTER

Personnummer/födelseid:

LMA.nr:

Namn:

Adress:

Mobiltelefon nr:

E-postadress:

Facebook eller annan social media, användarnam:

God man:

Kontaktuppgifter till familj, släkt eller vänner i eller utanför landet:

BESKRIVNING AV BARNET/UNGDOMEN

Kön:

Ursprung (land/region/världsdel):

Längd:

Kroppsförm:

Hårfärg:

Ögonfärg:

Klädsel vid försvinnandet:

Finns foto på barnet/ungdomen?

Har barnet/ungdomen några särskilda behov (sjukdom/ diagnos, annat):

Har barnet/ungdomen försvunnit tidigare:

Om ja på förra frågan, var hade han/hon då varit någonstans:

2 (2)

2017-02-06

ÖVRIGA FRÅGOR

På vilken plats sågs barnet/ungdomen senast?

.....

Har barnet/ungdomen tagit med sina tillhörigheter från boendet
(planerat avvikande)?

.....

Hade barnet/ungdomen vid tiden innan försvinnandet uttryckt/visat
tecken på ångest/oro?

.....

Hade okända personer sökt kontakt eller synts till i närhet av
barnet/ungdomen vid tiden innan försvinnandet?

.....

Övrig relevant upplysning? Andra ovanliga omständigheter kring
barnets/ungdomens försvinnande?

.....

.....

.....

Kontaktuppgifter:

Stationsbefäl Arlanda:

Tel 010-563 09 05

Stationsbefäl Polisområde Nord

Tel 010-563 05 05

Stationsbefäl Polisområde City

Tel 010-563 01 05

Stationsbefäl Polisområde Syd

Tel 010-563 02 05

Statistikföring vid avvikande

Migrationsverket har idag den mest gedigna statistiken över barn som avviker. Det är svårt att med Migrationsverkets statistik se vilken kommun barnet avvikit ifrån, vilket försvårar möjligheten att få en övergripande bild på läns- och kommunnivå gällande avvikningar av barn som anvisats till en kommun. Det saknas även samlade uppgifter om barn som avviker i ankomstskedet innan anvisning till kommun.

För att kunna följa situationen med ensamkommande barn som avviker och sedan noteras försvunna i länet behövs bättre regional sammanställning av statistik.

För att förbättra statistikläget och kunna sammanställa data på ett mer effektivt sätt bör alla länets kommuner och polisen registrera avvikningar och försvinnanden enligt nedan rutiner. Statistiken ska årligen rapporteras in och sammanställas av arbetsgruppen för barn som försvinner i länet.

Socialtjänsten

Länets socialtjänster bör registrera följande när ett avvikande konstaterats:

- Kön, födelseår, nationalitet och skälen för asyl
- Från vilken typ av boendeplacering barnet avvikit (HVB-hem, stödboende, familjehem eller nätverkshem)
- Förmodad orsak till avvikning (relaterad till avslag, relaterad till 18-årsdag, människohandel, heder etc.)
- Antal avvikningar (ett barn kan avvika fler än en gång)

Länets socialtjänster bör registrera följande i uppföljningssyfte:

- Återkommet/påträffat barn:
 - av vem: god man, polis etc.
 - var: i länet, utanför länet
 - tillstånd: våld, människohandel, droger, kriminalitet, heder, död, självmord, annat
 - erbjudna insatser: ja, nej
- Barn som inte återkommer inom tre månader efter avvikning noteras försvunnen vid socialtjänstens avslutande av ärendet

Polisen

Polisen bör registrera följande vid anmälan och uppföljning av försvunnen person.

- Särskild specificering för ensamkommande barn som anmäls försvunna.
- Kön, födelseår och nationalitet.
- Brottsmisstanke
- Uppföljning (lösta fall, nedlagda ärenden, etc.)

Barn som påträffas

Barnet kan påträffas i olika riskmiljöer i länet. Det är inte alltid barnet vill uppge sin identitet vid ett påträffande bland annat på grund av rädsla. Polisen, socialtjänstens uppsökande verksamhet eller frivilligorganisationer kan påträffa avvikna/försvunna och/eller ensamkommande barn som saknar tillstånd för sin vistelse i landet.

Vad som händer när ett barn som försvunnit återfinns eller påträffas, beror delvis på om socialtjänsten i den kommun där barnet varit placerad (antingen ankomst-kommun eller anvisningskommun) hunnit avskriva ärendet eller inte. Enligt Socialstyrelsens riktlinjer bör socialtjänsten göra en individuell bedömning i det enskilda fallet om hur länge socialtjänsten ska avvakta med att avsluta ärendet i samråd med god man eller särskilt förordnad vårdnadshavare, boendet och andra berörda samarbetspartners.

Enligt Socialstyrelsens vägledning är det anvisningskommunen som har ansvar för barnet ifall det återvänder innan ärendet har avslutats hos socialtjänsten.

Om ärendet däremot har avslutats hos anvisningskommunen när barnet återfinns, gör Migrationsverket en ny anvisning. Migrationsverket kan i dessa ärenden anvisa barnet tillbaka till första anvisningskommun med hänvisning till anknytning.

Checklista – Bemötande och agerande vid påträffande av misstänkt avviket barn (polis, socialtjänst, frivilligaktörer):

- Presentera dig själv och vem du är.
- Fråga vem barnet är, om denne är asylsökande samt beteckningsnummer (dossiernummer) från Migrationsverket.
- Lägg märke till barnets kroppsspråk, om barnet visar rädsla eller är påverkad av alkohol och/eller andra droger.
- Försök föra ett samtal med barnet ensam för att underlätta för barnet att tala fritt.
- Notera var och med vem barnet påträffas och annan relevant information.
- Lämna dina kontaktuppgifter till barnet.
- Gör en orosanmälan genom telefon eller fax till socialtjänsten i kommunen där påträffandet av ett avviket barn sker.
- Vistelsekommunen (det vill säga den kommun som barnet påträffas i) ska kontakta ansvarig socialtjänst och informera om att barnet påträffats samt utbyta relevant information.

KONTAKTUPPGIFTER, LÄNKAR OCH LITTERATUR ►

Att samverka kring ensamkommande barn som försvinner

Arbetsätt och rutiner i Stockholms län 2017–2018

Länsstyrelsen
Stockholm

Kontaktlista (2017-04-03)

Här listas ansvariga inom respektive socialtjänst i länets kommuner som jobbar med ensamkommande barn.

Kommuner

BOTKYRKA KOMMUN

Ansvarig: Sektionschef Jenny Vallin
Telefon: 072-513 41 90
E-post: jenny.vallin@botkyrka.se
Fax: 08-530 618 16
Växeltelen: 08-530 610 00
E-post: kontaktcenter@botkyrka.se
Besöksadress: Kvällsvägen 1, Plan 3
Postadress: 147 85 Tumba

DANDERYDS KOMMUN

Ansvarig: Avdelningschef Åsa Wallén
Telefon: 08-568 911 40
E-post: asa.wallén@danderyd.se
Fax: 08-568 91 104
Växeltelen: 08-568 910 00
Besöksadress: Djursholms slott
Postadress: Box 66, 182 05 Djurholm

EKERÖ KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Inger Norin
Telefon: 08-124 577 98
E-post: inger.norin@ekero.se
Fax: 08-560 31 616
Växeltelen: 08-124 571 00
Besöksadress: Ekerö kommun, Box 205
Postadress: 178 23 Ekerö

HANINGE KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Frida Berngardsson
Telefon: 08-606 50 37
E-post: frida.bernhardsson@haninge.se
Fax: 08-606 74 30
Växeltelen: 08-606 70 00
E-post: haningekommun@haninge.se
Besöksadress: Haninge kommun, Socialförvaltningen
Postadress: 136 81 Haninge

HUDDINGE KOMMUN

Ansvarig: Cecilia Wahlgren
Telefon: 08-535 316 18
E-post: cecilia.wahlgren@huddinge.se
Fax: 08-535 315 91
Växeltelen: 08-535 300 00
E-post: servicecenter@huddinge.se
Besöksadress: Huddinge kommun
Postadress: 141 85 Huddinge

JÄRFÄLLA KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Britt-Marie Bjerver
Telefon: 08-580 280 57
E-post: britt-marie.bjerver@jarfalla.se
Fax: 08-580 139 63
Växeltelen: 08-580 285 00
Besöksadress: Riddarplatsen 5,
Postadress: 177 30 Järfälla

LIDINGÖ KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Alex Heidari
Telefon: 08-731 37 28
E-post: alex.heidari@lidingo.se
Fax: 08-731 48 72
Växeltelen: 08-731 30 00
Besöksadress: Lidingö stad, Stockholmsvägen 50
Postadress: 181 82 Lidingö

NACKA KOMMUN

Ansvarig: T.f. biträdande enhetschef Pia Stark
Telefon: 08-718 89 83 eller 070-431 89 83
E-post: pia.stark@nacka.se
Fax: 08-718 75 75
Växeltelen: 08-718 80 00
E-post: info@nacka.se
Besöksadress: Granitvägen 15
Postadress: 131 40 Nacka

NORRTÄLJE KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Ali Rashidi
Telefon: 0176-71369 eller 0176-284269
E-post: ali.rashidi@norrtaelje.se
Fax: 0176-711 01
Växeltelen: 0176-710 00
E-post: kontaktcenter@norrtaelje.se
Besöksadress: Norrtälje kommun, Estunavägen 14
Postadress: 761 28 Norrtälje

NYKVARNS KOMMUN

Ansvarig: Integrationschef Liridona Rama
Telefon: 08-555 012 17
E-post: liridona.rama@nykvarn.se
Fax: 08-555 014 99
Växelteléfono: 08-555 010 62
E-post: kommun@nykvarn.se
Besöksadress: Centrumvägen 26
Postadress: 155 80 Nykvarn

NYNÄSHAMNS KOMMUN

Ansvarig: Avdelningschef Eva Hellström och gruppchef Anna-Karin Tjernström
Telefon: 08-520 680 00
E-post: eva.hellstrom@nynashamn.se och annakarin.tjernstrom@nynashamn.se
Fax: 08-520 162 43
Växelteléfono: 08-520 680 00
E-post: socialnamnden@nynashamn.se
Besöksadress: Socialförvaltningen
Nynäshamns kommun, stadshusplatsen 1
Postadress: 149 81 Nynäshamn

SALEMS KOMMUN

Ansvarig: Gruppchef Henrik Ekerot
Telefon: 08-532 598 00
E-post: henrik.ekerot@salem.se
Fax: 08-532 598 89
Växelteléfono: 08-532 598 00
E-post: info@salem.se
Besöksadress: Salems kommun, Säby Torg 16
Postadress: 144 80 Rönninge

SIGTUNA KOMMUN

Ansvarig: Rihaneh Ostad Gholizadeh
Telefon: 08-591 26 773 eller 08-591 26 762
E-post: rihaneh.ostad-gholizadeh@sigtuna.se
Fax: 08-591 405 23
Växelteléfono: 08-591 26 000
E-post: gemensam.ensamkommande@sigtuna.se
Besöksadress: Industrigatan 6
Postadress: 195 60 Arlandastad

SOLLENTUNA KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Anette Delin och samordnare Terttu Auvinen Karlsson
Telefon: 08-579 212 95 eller 08-579 213 05
E-post: anette.delin@sollentuna.se eller terttu.auvinen-karlsson@sollentuna.se
Fax: 08-623 10 77
Växelteléfono: 08-579 210 00
E-post: kontaktcenter@sollentuna.se
Besöksadress: Turebergstorg 1
Postadress: 191 86 Sollentuna

SOLNA STAD

Ansvarig: Sektionschef Leena Lind och gruppleddare Puya Alemirad
Telefon: 08-746 13 92 eller 08-746 13 81
E-post: lena.lind@solna eller puya.alemirad@solna.se
Fax: 08-7461570
Växeltelen: 08-746 10 00
Besöksadress: Englundavägen 13, 2 tr.
Postadress: 171 41 Solna

STOCKHOLM STAD

Bromma stadsdelsförvaltning
Ansvarig: Enhetschef Rashid Mohamed
Telefon: 08-508 06 95
Epost: Rashid.mohamed@stockholm.se
Fax: 08-508 06 010
Växeltelen: 08-508 06 000
E-post: bromma@stockholm.se
Besöksadress: Gustavslundsvägen 151 G
Postadress: Box 15017, 167 15 Bromma

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Biträdande enhetschef Anna-Riikka Törrönen
Telefon: 08-508 14 319 eller 08-508 14 509
E-post: anna-riikka.torronen@stockholm.se
Fax: 08-508 14 444
Växeltelen: 08-508 14 000
E-post: eav@stockholm.se
Besöksadress: Slakthusplan 8A
Postadress: Box 81, 121 22 Johanneshov

Farsta stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Christina Frisk
Telefon: 08-508 18 074
E-post: christina.frisk@stockholm.se
Fax: 08-508 18 099
Växeltelen: 08-508 18 000
E-post: farsta@stockholm.se
Besöksadress: Storforsplan 36, Farsta Centrum
Receptionen finns på plan 11
Postadress: Box 113, 123 22 Farsta

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Biträdande chef Ulrika Hiller-Olsson
Telefon: 08-508 23 396
E-post: ulrika.hiller-olsson@stockholm.se
Fax: 08-508 23 334
Växeltelen: 08-508 22 000
E-post: hagersten-liljeholmen@stockholm.se
Besöksadress: Telefonvägen 30, plan 9
Postadress: Box 490, 129 04 Hägersten

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Pernilla Takacs
Telefon: 08-508 04 354
E-post: pernilla.takacs@stockholm.se
Fax: 08-508 05 391
Växeltefon: 08-508 04 000
E-post: hasselby-vallingby@stockholm.se
Besöksadress: Hässelby torg 20-22, våning 2
Postadress: Box 3424, 165 23 Hässelby

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Jacob Söderlund
Telefon: 08-508 08 588 eller 08-508 08 573
E-post: jakob.soderlund@stockholm.se
Fax: 08-508 088 56
Växeltefon: 08-508 08 000
E-post: kungsholmen@stockholm.se
Besöksadress: Lindhagensgatan 76
Postadress: Box 49039, 100 28 Stockholm

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Jacob Söderlund
Telefon: 08-508 08 588 eller 08-508 08 573
E-post: jakob.soderlund@stockholm.se
Fax: 08-508 088 56
Växeltefon: 08-508 09 000
E-post: norrmalm@stockholm.se
Besöksadress: Tulegatan 13
Postadress: Box 3128, 103 62 Stockholm

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Eva Klintwall
Telefon: 08-508 01 511 eller 076-12 01 886
E-post: Eva.Klintwall@stockholm.se
Fax: 08-508 01 569
Växeltefon: 08-508 01 000
E-post: rinkeby-kista@stockholm.se
Besöksadress: Borgarfjordsgatan 14
Postadress: Box 7049, 164 07 Kista

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Biträdande enhetschef Karin Nordmark
Telefon: 08-508 15 122
E-post: karin.nordmark@stockholm.se
Fax: 08-508 15 130
Växeltefon: 08-508 15 000
E-post: skarpnack@stockholm.se
Besöksadress: Björkhagsplan 6
Postadress: Box 5117, 121 17 Johanneshov

Skärholmens stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Susana Lamartine och biträdande enhetschef Anders Engstedt

Telefon: 08-508 24 096, 08-508 24 044 eller 08-508 24 089

E-post: susana.lamartine@stockholm.se eller anders.engstedt@stockholm.se

Fax: 08-508 24 064

Växelteléfono: 08-508 24 000

E-post: skarholmen@stockholm.se

Besöksadress: Bodholmsplan 2

Postadress: Box 503, 127 26 Skärholmen

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Samordnare Elinor Bauer Barsby

Telefon: 08-508 03 135

E-post: elinor.bauer.barsby@stockholm.se

Fax: 08-508 03 151

Växelteléfono: 08-508 03 000

E-post: spanga-tensta@stockholm.se

Besöksadress: Fagerstagatan 15, Lunda

Postadress: Box 4066, 163 04 Spånga

Södermalms stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Biträdandechef Eva Tomansson eller Peter Boman

Telefon: 08-508 12 534

E-post: eva.tomansson@stockholm.se eller peter.boman@stockholm.se

Fax: 08-508 12 199

Växelteléfono: 08-508 12 000

E-post: soder@stockholm.se

Besöksadress: Medborgarplatsen 25

Postadress: Box 4270, 102 66 Stockholm

Älvsjö stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Sinneve Schulz Bryssel

Telefon: 08-508 21 310

E-post: synnove.gottberger.schulz-brussel@stockholm.se

Fax: 08-508 21 322

Växelteléfono: 08-508 21 000

E-post: alvsjo@stockholm.se

Besöksadress: Älvsjö Stationsgata 21

Postadress: Box 48, 125 21 Älvsjö

Östermalms stadsdelsförvaltning

Ansvarig: Enhetschef Jacob Söderlund

Telefon: 08-508 08 588 eller 08- 508 08 573

E-post: jakob.soderlund@stockholm.se

Fax: 08-508 088 56

Växelteléfono: 08-508 10 000

E-post: ostermalm@stockholm.se

Besöksadress: Karlavägen 104, 6 trappor

Postadress: Box 24156, 104 51 Stockholm

SUNDBYBERG KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Anneth Löfgren och gruppleddare Daniel Ochoa Rosenberg
Telefon: 08-706 68 59 eller 08-706 8150
E-post: anneth.lofgren@sundbyberg.se eller daniel.ochoarosenberg@sundbyberg.se
Fax: 08-29 70 12
Växelteléfono: 08-706 80 00
E-post: socialocharbetsmarknadsnamnden@sundbyberg.se
Besöksadress: Östra Madenvägen 4
Postadress: 172 92 Sundbyberg

SÖDERTÄLJE KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Lisbeth Lampinen
Telefon: 08- 52 30 61 45 eller 08- 52 30 38 08
E-post: lisbeth.lampinen@sodertalje.se
Fax: 08-523 028 10
Växelteléfono: 08-523 010 00
E-post: kontaktcenter@sodertalje.se
Besöksadress: Södertälje kommun, Campusgatan 26
Postadress: 151 89 Södertälje

TYRESÖ KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Eva Tullander
Telefon: 08-5782 95 24
E-post: eva.tullander@tyreso.se
Fax: 08-5782 9555
Växelteléfono: 08-5782 9100
E-post: socialförv@tyreso.se
Besöksadress: Marknadsgränd 2, Tyresö centrum
Postadress: 135 81 Tyresö

TÄBY KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Shikofeh Ghobadi
Telefon: 08-55 55 99 03 eller 08-55 55 96 85
E-post: shikofeh.ghobadi@taby.se
Fax: 08- 446 40 79
Växelteléfono: 08-55 55 90 00
E-post: tabykommun@taby.se
Besöksadress: Täby kommun, Stationsvägen 13, Roslags-Näsby
Postadress: 183 80 Täby

UPPLANDS-BRO KOMMUN

Ansvarig: Samordnare Anders Fransson
Telefon: 08-581 690 00
E-post: Anders.fransson@upplands-bro.se
Fax: 08-581 692 40
Växelteléfono: 08-581 690 00
Besöksadress: Furuhälsplan 1
Postadress: 196 40 Kungsängen

UPPLANDS VÄSBY KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Ann-Christine Ledin
Telefon: 08-590 970 70 eller 08-590 97 133
E-post: ann-christine.ledin@upplandsvasby.se
Fax: 08-590 733 41
Växeltelen: 08-590 970 00
E-post: vasbydirekt@upplandsvasby.se
Besöksadress: Upplands Väsby kommun, Dragonvägen 86
Postadress: 194 80 Upplands Väsby

VALLENTUNA KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Carolina Olsson
Telefon: 08-587 848 27 eller 08-587 848 87.
E-post: carolina.olsson@vallentuna.se
Fax: 08-587 854 03
Växeltelen: 08-587 850 00
E-post: sf@vallentuna.se
Besöksadress: Barn- och familjeenheten, Tuna Torg
Postadress: 186 86 Vallentuna

VAXHOLM STAD

Ansvarig: Enhetschef Annika Wallin
Telefon: 08-541 708 35
E-post: annika.wallin@vaxholm.se
Fax: 08-541 708 57
Växeltelen: 08-541 708 00
Besöksadress: Eriksövägen 27
Postadress: 185 83 Vaxholm

VÄRMDÖ KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Anna-Carin Monie
Telefon: 073-688 60 71 eller 08-570 481 32
E-post: anna-carin.monie@varmdo.se
Fax: 08-570 308 60
Växeltelen: 08-570 470 00
E-post: varmdo.kommun@varmdo.se
Besöksadress: Skogsbovägen 9–11, Gustavsberg
Postadress: 134 81 Gustavsberg

ÖSTERÅKERS KOMMUN

Ansvarig: Enhetschef Leif Söderholm
Telefon: 08-540 812 05
E-post: leif.soderholm@osteraker.se
Fax: 08-540 811 17
Växeltelen: 08-540 810 00
E-post: kommun@osteraker.se
Besöksadress: Hackstavägen 22
Postadress: 184 31 Åkersberga

Jourtid

SOCIALJOURN I STOCKHOLM

(alla stadsdelar i Stockholms kommun)

Telefon: 08-508 400 00

Öppettider: Öppet dygnet runt

Besöksadress: Brännkyrkagatan 123 (Tunnelbana till station Zinkensdamm eller buss 4 till Ansgariegatan). Ingång från baksidan av Hornsgatan 124).

Polisen i City 010 563 84 92

UNGDOMSJOURN

E-post: ungdomsjourn@stockholm.se

Jourtelefon: 08-508 25 481 eller 08-508 43 726

SOCIALJOURN I NORDVÄST

(Solna Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Solna, Sundbyberg, Sollentuna, Upplands-Bro, Upplands Väsby)

Telefon: 08-44 44 503 eller 08-44 44 504

Öppettider: Måndag – torsdag 16.00-02.00

Fredag 14.00-02.00

Lördag och söndag 16.00-02.00

Besöksadress: Polisen Norrort, Tingsvägen 7, 191 61 Sollentuna

Vid andra tider, ring polisen i Norrort: 08-401 50 00

SOCIALJOURN NORDOST

(Vallentuna, Täby, Österåker, Norrtälje, Vaxholm, Danderyd och Lidingö stad)

Telefon: 08-410 200 40

Öppettider: Måndag-torsdag 16.30-02.00

Fredag-söndag 16.00-02.00

Besöksadress: Sitter i lokaler i Täby

Övrig jourtid hänvisas till Polisen Täby på 010-563 04 05 och för boende på Lidingö till Polisen i City 010-563 84 92

SOCIALJOURN I SÖDERTÖRN

(Botkyrka, Huddinge, Haninge och Nynäshamn)

Telefon: 010-564 64 67 eller 010-564 64 66

Öppettider: Måndag-torsdag 16.00-02.00

Fredag-lördag 14.00-02.00

Söndag 16.00-02.00

Besöksadress: Polishuset vid Flemingsbergs tågstation. Björnkullavägen 9, Huddinge

Efter klockan 02.00 nås de via Polisen på telefon 114 14

SOCIALJOURN SALEM/SÖDERTÄLJE

Telefon: 08-5230 3870

Öppettider: Måndag-torsdag: 17.00-24.00. Fredag 14.00-01.00. Lördag 16.00-01.00.

Söndag 16.00-24.00

Besöksadress: Polishuset, Jovisgatan 4, Södertälje

Nattetid har personalen beredskap och nås via polisen och kan kallas in i tjänst för

akuta barn- ungdoms- och kvinnofridsärenden

Telefon till Socialjourn nattetid: 114 14, fråga efter Socialjourn

SOCIALJOURN VÄRMDÖ

Telefon: 08-570 470 00 (dagtid/kontorstid) eller 08-570 307 20 (övrig tid)

Telefontider: Måndag-onsdag 17.00-08.00

Torsdag 19.00- 08.00

Fredag-måndag 13.00-08.00

Besöksadress: Skogsvägen 11, Gustavsberg

Övrig tid ring polisen på 114 14

SOCIALJOURN NACKA-TYRESÖ

Telefon: 08-718 76 40 eller 010-564 31 65

Telefontider: Måndag-torsdag 16.00-02.00

Fredag 14.00-02.00

Lördag-söndag 16.00-02.00

Övrig tid ring polisen på 114 14

Övriga myndigheter

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Enheten för arbetsmarknads- och rättighetsfrågor

Telefon: 010-223 10 00

MIGRATIONSVERKET

Växeltелефon: 0771-235 235

Solna: 010-485 96 31

Fax: 010-485 81 17

POLIS

Arlanda: 010-5630905

Nord: 010-5630505

City Norrmalm: 010-563 01 05

City Södermalm: 010-563 01 15

Syd: 010-5630205

Överförmyndarnämnder i Stockholms län

DANDERYD

Telefon: 08-568 910 15
Telefontider: Måndag – onsdag kl 09.00-11.00
& torsdag kl 13.00-15.00
E-post: overformyndaren@danderyd.se

EKERÖ

Telefon: 08-124 571 50
Telefontider: Måndag-fredag 09.00-15.00
Telefon växel: 08-124 571 00

JÄRFÄLLA OCH UPPLANDS BRO

Telefon: 08-580 285 00
Telefontider: Måndag-torsdag kl 08.00-16.45
och fredag kl 08.00-15.00
Epost: overformyndarkansliet@jarfalla.se

LIDINGÖ

Telefon: 08-731 31 01
Telefontider: Måndag-fredag kl 08.00-16.00
E-post: overformyndaren@lidingo.se

NACKA

Telefon: 08-718 80 00
Telefontider: Måndag-torsdag kl. 7.30-17.00
Fredag kl. 7.30-16.30
E-post: maria.dorch@nacka.se

NORRTÄLJE TÄBY, VALLENTUNA OCH ÖSTERÅKER

Telefon: 08-555 590 00
Telefontider: Måndag och onsdag klockan
9.00-11.00
E-post: overformyndaren@norrtalje.se

NYKVARN

Telefon 08-555 010 00
Telefontider: Måndag-fredag 08.30-16.30
E-post: kundcenter@nykvarn.se

SALEM

Telefon: 08-532 598 05
Telefontid: Måndag-fredag 08.30-12.00
E-post: overformyndarnamnden@salem.se

SOLNA

Telefon: 08-746 10 00
Telefontider: Måndag, tisdag, torsdag kl 08:00
till 17:00
Onsdagar kl 08:00 till 18:00
Fredagar kl 08:00 till 15:00
E-post: kontaktcenter@solna.se

SUNDBYBERG

Telefon: 08-706 8287
Telefontider: Måndag-fredag kl 09.00-16.00
E-post: ansar.al-ani@sundbyberg.se eller
josefina.streling@sundbyberg.se

SÖDERTÄLJE KOMMUN

Telefon: 08-523 037 80
Telefontid: Måndag-onsdag klockan 10.00–
12.00
E-post: overformyndarnamnden@sodertalje.se

STOCKHOLM

Telefon: 08-508 29 700
Telefontider: 1 september-30 april, måndag-
torsdag kl 08:00-16:30, fredag kl 08:00-16:00
1 maj-31 augusti, måndag-torsdag kl 08.00 till
16:00 och fredag kl 08:00-15:00
E-post: kc.overformyndarforvaltningen@stockholm.se

SIGTUNA, SOLLENTUNA OCH UPPLANDS VÄSBY

Telefon: 08-579 222 21, 08-579 227 66 eller
08-579 21 712
Telefontider: Måndag-fredag kl 09.00-16.00.
Epost: overformyndarnamnden@sollentuna.se

SÖDERTÖRN

Haninge, Botkyrka, Huddinge, Nynäshamn och
Tyresö
Telefon: 08-606 70 20
Telefontider: Måndag och onsdag kl 13.00-
15.00, tisdag och fredag kl 9.00-11.00
Epost: overformyndaren@haninge.se

VAXHOLM OCH VÄRMDÖ

Telefon: 08-570 470 00
Telefontider: Måndag-fredag kl 08.30-16.30
E-post: varmdo.kommun@varmdo.se

Övriga organisationer

BARNRÄTTSBYRÅN

Ansvarig: Generalsekreterare Elin Wernquist

Telefon: 072-565 33 46

E-post: elin@barnrattsbyran.se

Adress: Hornsgatan 83, 117 26 Stockholm

Växeltelefon: 08- 150 222

RÄDDA BARNEN

Rådgivare nationellt och regionalt: Donna Hariri och Sandra Sandra Akiwumi Lundstedt

Telefon: 08-698 90 00 eller 08-698 67 72

Epost: dona.hariri@rb.se eller sandra.akiwumi-lundstedt@rb.se

Fax: 08-698 90 10

Adress: Rädda Barnen, 107 88 Stockholm, Landsvägen 39, Sundbyberg

RÖDA KORSET

Telefon: 08-452 46 00

Adress: Hornsgatan 54, 11891 Stockholm

Mail: info@redcross.se

STADSMISSIONEN

Ansvarig: Projektledare för BABA Helena Wihlborg

Telefon: 08-6842 3180

E-post: helena.wihlborg@stadsmissionen.se eller maria.wisen@stadsmissionen.se

Adress: Fleminggatan 113, 112 45 Stockholm

Telefon till ungdomscoacherna: 08-6842 31 44

SKYDDSVÄRNET

Adress: Hornsgatan 123, 117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30

Länkar och litteratur

Information Sverige

<https://www.informationsverige.se/Svenska/Sidor/Start.aspx>

Länsstyrelsen

<http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-25-Pa-flykt-och-forsvunnen-webb.pdf>

<http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2016/R2016-25-Pa-flykt-och-forsvunnen-webb.pdf>

<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2015/R2015-30-manniskohandel-med-barn-WEBB.pdf>

Socialstyrelsen

Ensamkommande barn och unga. Handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter. <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20400/2016-11-8.pdf>

Stadsmissionen

<https://www.stadsmissionen.se/vad-vi-gor/migration-och-integration/baba-rad-och-stod-ensamkommande-barn-pa-flykt>

Strömsunds kommun

<http://begripligt.nu/publikationer.shtml>

Rädda barnen

<https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/barn-pa-flykt/ankomsten-till-nytt-land/ensamkommande-barn/>

BILAGA

En sammanställning av
regionala data om
barn som försvinner

STOCKHOLMS LÄN ►

**Att samverka kring
ensamkommande barn som försvinner**

Arbetsätt och rutiner i Stockholms län 2017–2018

Länsstyrelsen
Stockholm

Bakgrund

Länsstyrelserna fick den 28 januari 2016 ett regeringsuppdrag om ensamkommande barn som försvinner. Det övergripande målet med uppdraget är att berörda och ansvariga myndigheter ska få ett bättre kunskapsunderlag för att vidta lämpliga åtgärder avseende barn som försvinner.

En nationell kartläggning genomfördes 2016, ett metodstöd för regional samverkan har tagits fram och förslag på åtgärder för att motverka försvinnanden lämnades till socialdepartementet i början på 2017.

Under 2017 ligger fokus på att sprida och implementera fungerande arbetssätt och samverkan i samtliga län. Länsstyrelserna har i uppdrag att initiera nätverk på regional nivå med metodstödet och åtgärdsförslagen som grund. Syftet är att undersöka vad som behöver åtgärdas i respektive län för att få till effektiva och samordnade insatser mellan aktörer för att förebygga försvinnanden och samagera när ett barn konstateras försvunnen.

Detta dokument är ett stöd i det regionala arbetet i Stockholms län. Det är en sammanställning av statistik och enkätsvar från länets kommuner, hämtade från den nationella kartläggningen som genomfördes av Länsstyrelsen i Stockholm (Rapport 2016:25).

Barn som försvinner efter kommunanvisning

Andelen av kommunanvisade 2013 – maj 2016 registrerade som avvikna 31 maj 2016

6%	Högst	Norrbottnens län	6,4 %
		Dalarnas län	5,7 %
		Östergötlands län	5,4 %
		Stockholms län	3,6 %*
		Hallands län	3,0 %
		Blekinge län	2,4 %
2%	Lägst	Gotlands län	2,4 %

*Antal anvisade barn till Stockholms län under perioden 2013 – maj 2016: 7 118.

3,6 % motsvarar 256 barn i faktiska tal som var försvunna vid mätillfället i maj 2016.

Tillsammans med de två storstadslänen, Västra Götalands län och Skåne län, har Stockholms län totalt sett haft flest kommunanvisningar och flest *antal* barn som avvikit efter kommunanvisning under den undersökta perioden. *Andelen* avvikningar av antalet kommunanvisade är dock större i flera andra län som bilden ovan visar. En del förmodade orsaker till avvikningar, som framkom i den enkätundersökning och i intervjuer som var en del av den nationella kartläggningen, är knutet till den kommun barnen blivit anvisade till. Bland annat förmodas att barnet vill till en annan kommun eller känner sig isolerad i mindre orter och därför vill tillbaka till en av storstäderna till vilken de initialt anlände vid ankomst till Sverige.

Nedan redovisas hur kommunerna i Stockholms län har besvarat enkäten angående barn och unga som försvinner i länet.

Av länets 26 kommuner uppger 23 att minst ett ensamkommande barn som anvisats till kommunen avvikit sedan 2013 fram till respektive tidpunkt för enkätens besvarande. Av de 256 anvisade barn i Stockholms län som var registrerade som avvika hos Migrationsverket vid mättillfället i maj 2016 var 17 flickor och 239 pojkar. Pojkar är under perioden överrepresenterade bland asylsökande ensamkommande barn generellt och något överrepresenterade i förhållande till total andel avvika nationellt sett.

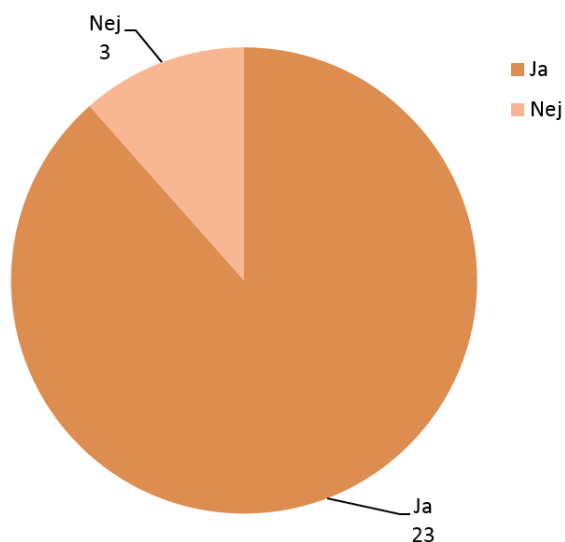
Medborgarskap avvika, Stockholms län		
<i>Vanligast</i>	<i>Näst vanligast</i>	<i>Tredje vanligast</i>
Afghanistan	Marocko	Somalia

Avvikningar är mer vanligt bland de nationaliteter ensamkommande barn som har små möjligheter att få uppehållstillstånd. Det finns således ett negativt samband mellan sannolikheten att få bifall och andelen som avviker för en viss nationalitet. Mellan länen varierar vilken nationalitet som representerar högst antal avvikningar mellan Afghanistan, Marocko och Somalia.

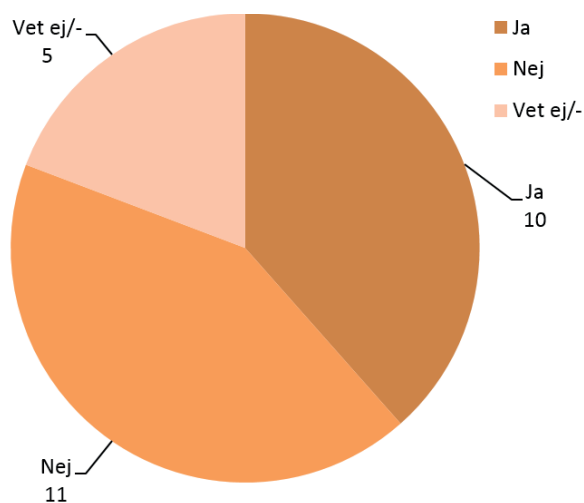
Försvinnanden i ankomstskedet

Det finns inga samlade uppgifter hos Migrationsverket eller annan aktör om barn som avviker i ankomstskedet innan en kommunanvisning. Det är istället upp till de kommuner där barnet först kommer i kontakt med en svensk myndighet att registrera barn som avviker i ankomstskedet.

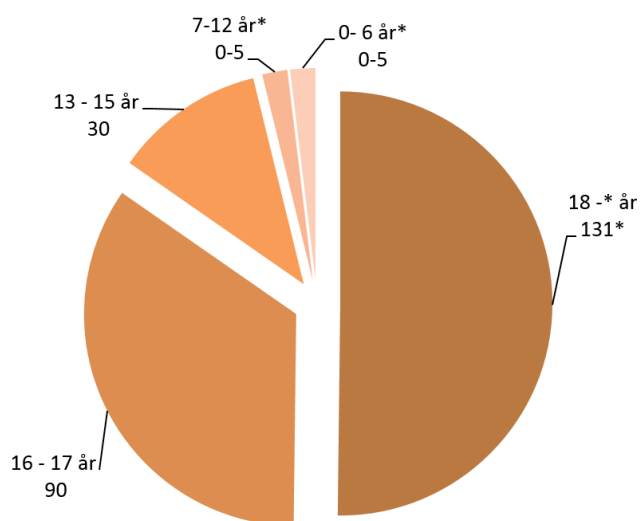
I Stockholms län uppger 10 av 26 kommuner att de har haft ensamkommande barn placerade i ankomstboenden under åren 2013–2016. Av dessa uppger hälften, fem kommuner, att minst ett ensamkommande barn som befunnit sig i ankomstskedet avvikit från kommunen fram till respektive tidpunkt för enkätens besvarande.

Har minst ett ensamkommande barn som varit anvisat till er kommun avvikit sedan 2013 fram till idag (Stockholms län)?

Har ni i er kommun upplevt problem med upprepade avvikningar, det vill säga att samma barn avvikit flera gånger (Stockholms län)?

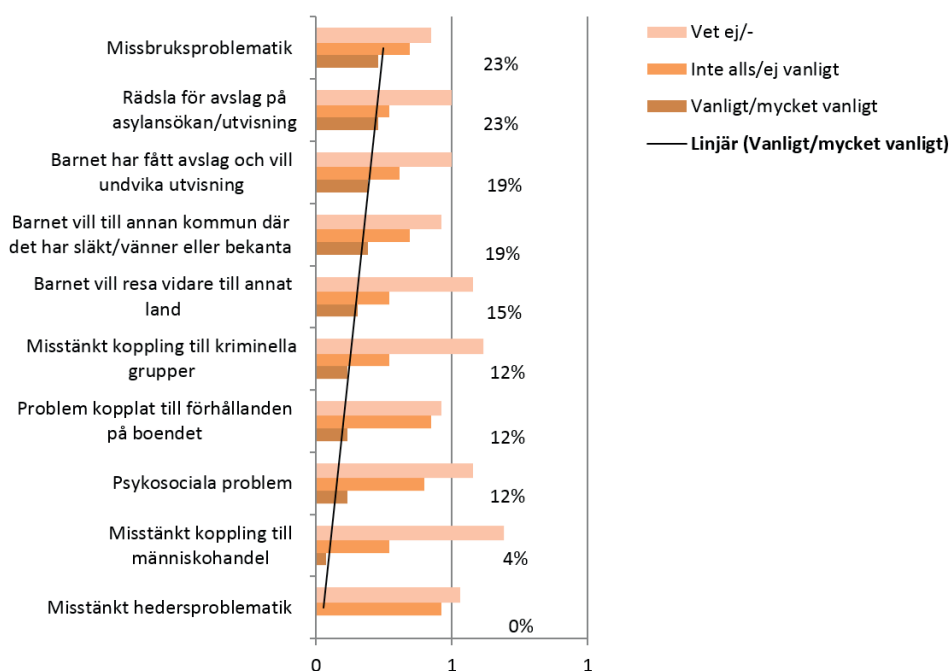
Antal per ålderskategori vid avvikandet (Stockholms län).
Totalt 256 individer.

*I redovisningen för ålderskategorin 0 – 6 respektive 7 – 12 anges 0 – 5 barn p.g.a. rönjningsrisk.

** Den största gruppen är över 18 år, vilket beror på att åldern har skrivits upp i efterhand av Migrationsverket.

Förmodade orsaker till försvinnanden i Stockholms län

I detta avsnitt presenteras en sammanställning av förmodade orsaker till försvinnanden i Stockholms län samt en jämförelse med de vanligast återkommande förmodade orsakerna angivna av landets samtliga kommuner. Sammanställningen baseras på de enkätsvar kommunerna uppgivit för framtagandet av den nationella kartläggningen. Svartalternativen med högst antal "vanligt" och "mycket vanligt" redovisas i fallande skala uppifrån. Antalet svarsalternativ "vet ej" eller "- " (vilket är ett icke-svar) är dock högt för samtliga svarsalternativ. Detta indikerar att kommunerna vid svarstillfället troligen hade bristande kunskap om orsaker till försvinnanden och/eller få antal avvikningar att basera sina svar på. Orsaker till försvinnanden är både av sådan karaktär att barnet "tvingas" ut ur skyddsneten (exempelvis avslag, problem på boendet) och av sådan karaktär att barnen "lockas" ut ur systemet (kriminella grupper, människohandel).

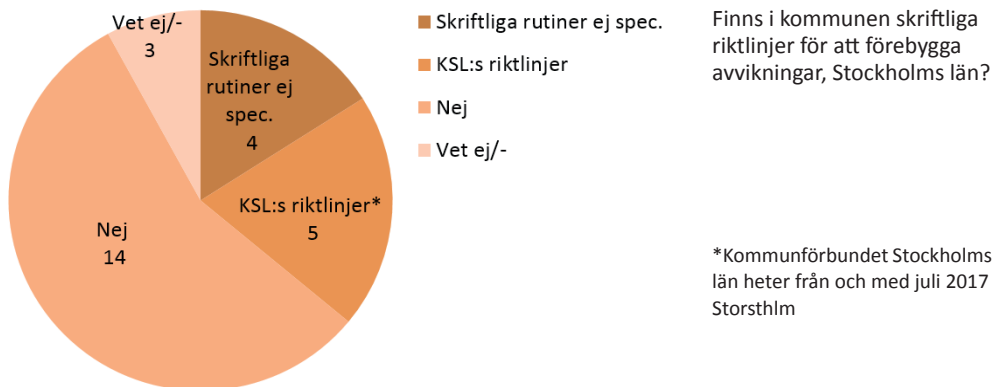

Vanligaste förmodade orsakerna till försvinnanden – Stockholms län/nationellt			
	Vanligast	Näst vanligast	Tredje vanligast
Stockholms län	Missbruksproblematik	Rädsla för avslag på asylansökan/utvisning	Barnet har fått avslag och vill undvika utvisning
Nationellt*	Barnet har fått avslag och vill undvika utvisning	Rädsla för avslag på asylansökan/utvisning	Barnet vill till annan kommun där hen har släkt/vänner/bekanta

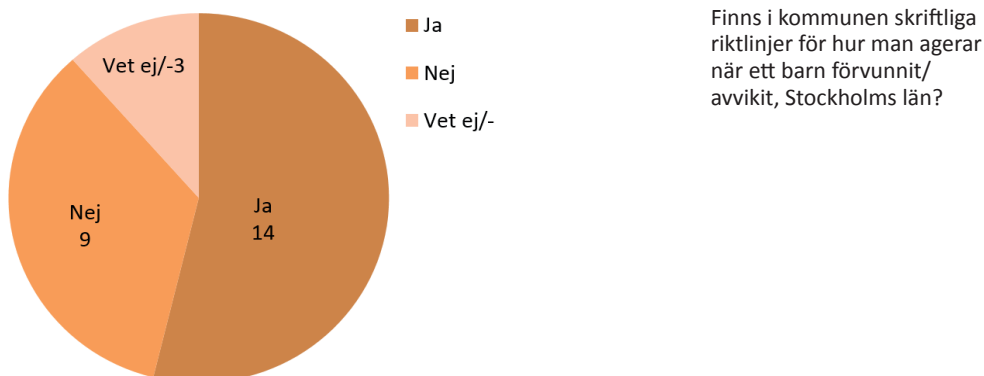
* Länsstyrelsen i Stockholm (Rapport 2016:25) 2016 s. 34

Rutiner och tillvägagångssätt i Stockholms län

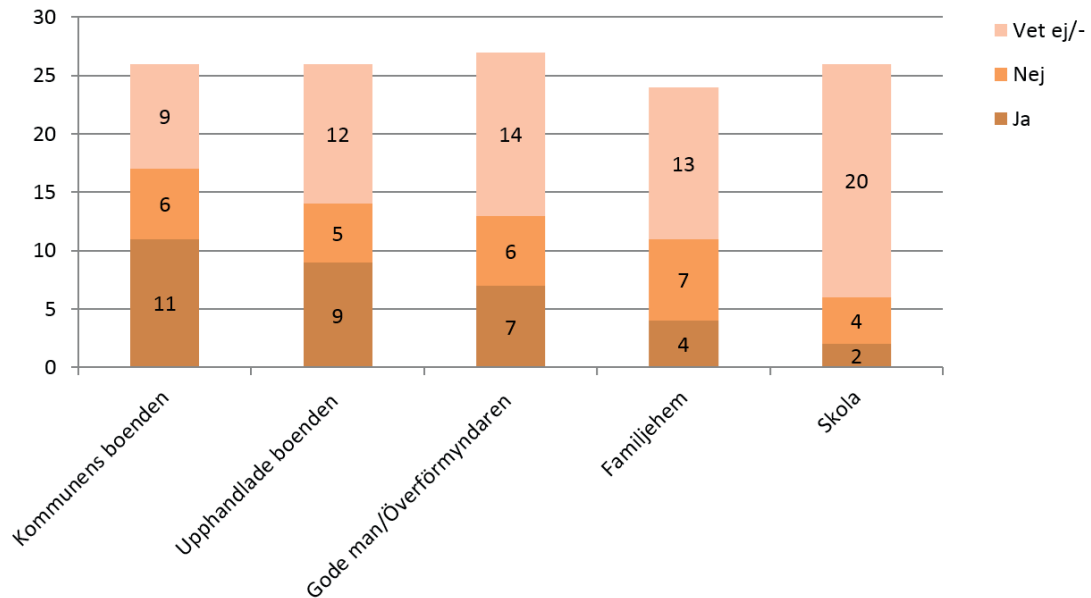
Följande avsnitt presenterar sammanställda enkätsvar för Stockholms län om rutiner och tillvägagångssätt vad gäller förebyggande arbete för att motverka försvinnanden, samt agerande då ett barn konstateras avviken.

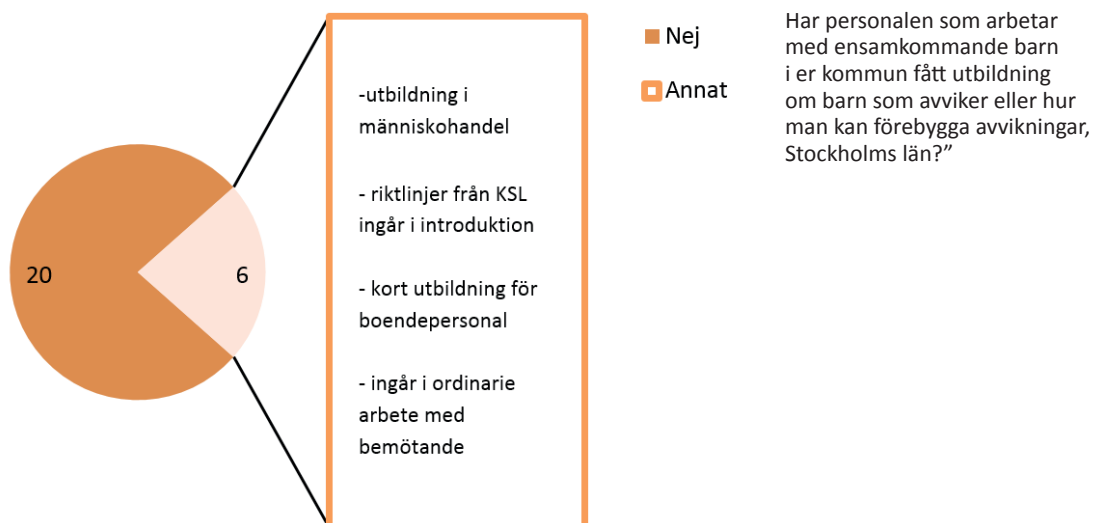
- 53,8 procent av kommunerna i Stockholms län anger att de har rutiner för hur man agerar när ett barn har försvunnit/avvikit
- 42 procent anger att kommunens egna boenden för ensamkommande omfattas av riktlinjerna
- 35 procent säger att upphandlade boenden omfattas av riktlinjerna
- Antalet svar "Vet ej/-" är relativt högt för samtliga svarsalternativ

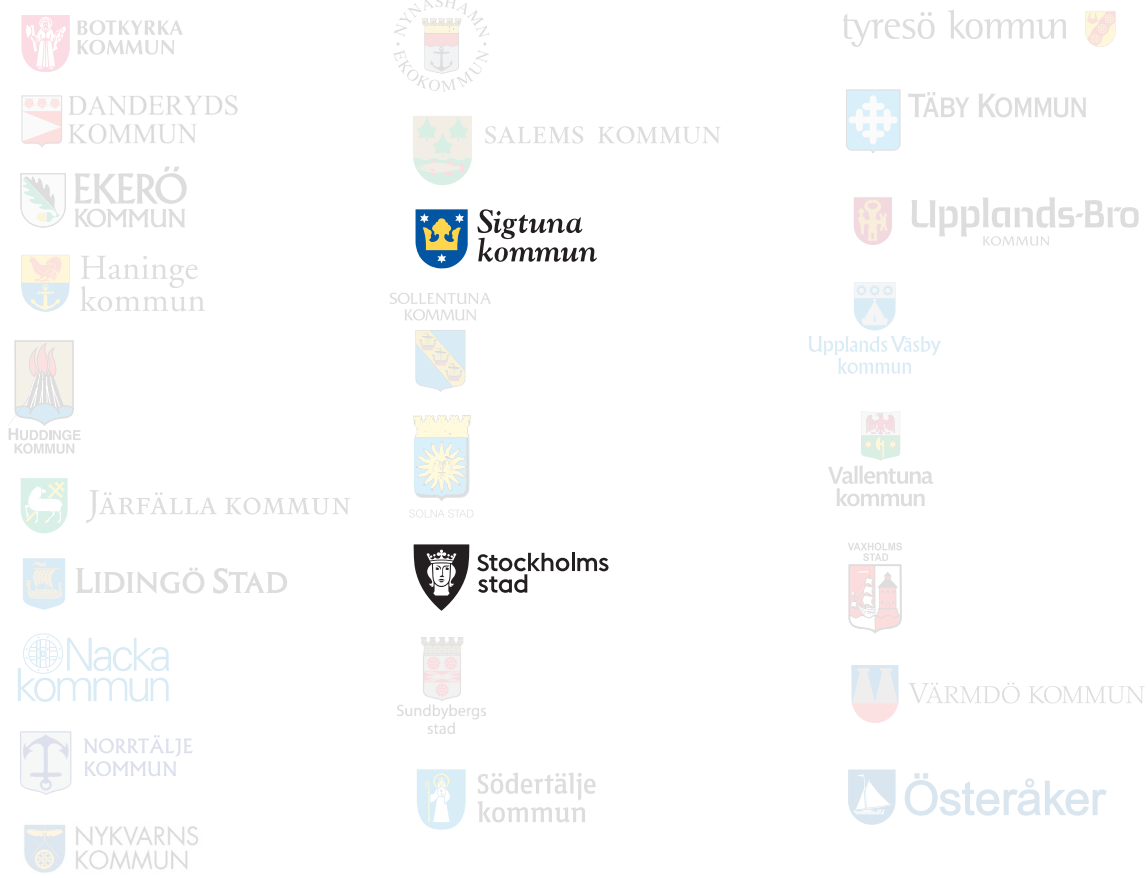
Om kommunen har rutiner för hur man ska agera när ett barn försvunnit/avvikit, vilka funktioner omfattas av sådana riktlinjer, Stockholms län?

- 23 procent av kommunerna uppger att personal som arbetar med ensamkommande barn i den egna kommunen har fått utbildning om barn som avviker eller förebyggande arbete. Nedan framkommer dock att dessa utbildningar inte är specifikt inriktade på ensamkommande barn som försvinner.
- Knappt 4 av 5 kommuner erbjuder inte personalen utbildning. Enkäten besvarades sommaren 2016, varför det är möjligt att kommunerna idag i större utsträckning erbjuder utbildning till sin personal.

Deltagande kommuner (april 2017)

Deltagande aktörer i nätverkets styrgrupp

